

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana
t: 01 478 94 00, f: 01 478 98 45, e: gp@dz-rs.si, www.dz-rs.si

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Prejeto:	03 -03- 2017	
Šifra:	004-03/17-1/1	
Povezava:		
EPA:	1806-VII	EU:
Sign. zn.:		
Kratica:		

**SKUPINA POSLANK IN POSLANCEV
(prvopodpisana dr. Simona Kustec Lipicer)**

Ljubljana, 3. marec 2017

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/00, 24/03, 69/04, 68/06, 47/13 in 47/13), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05 - uradno prečiščeno besedilo, 20/06 - ZNOJF-1 in 109/08, 39/11 in 48/12) in 114. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 92/07 - uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vlagamo spodaj podpisane poslanke in poslanci

Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v državni zbor

ki vam ga pošiljamo v obravnavo in sprejem po skrajšanem postopku na podlagi 142. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije.

Na sejah Državnega zbora in na sejah matičnega delovnega telesa bo v imenu predlagateljev sodelovala ga. Janja Sluga.

Priloga:

- besedilo zakona
- podpisi poslank in poslancev
- pobuda Državne volilne komisije RS z dne 1.12.2016
- izsek iz Končnega poročila misije OVSE/ODIHR za ocenjevanje volitev z dne 7.2.2012

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O VOLITVAH V DRŽAVNI ZBOR

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Temeljni razlog za sprejem zakona so uskladitve z odločbami Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

Lani spomladi se je namreč iztekel rok, ki ga je določilo ustavno sodišče v odločbi št. U-I-156/11. Leta 2014 je ustavno sodišče odločilo, da mora državni zbor ugotovljeno neskladje odpraviti v roku dveh let po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Odločba je bila objavljena aprila 2014. Rok za odpravo pravne praznine, ki se nanaša na ureditev volitev po pošti, ki jo je ugotovilo ustavno sodišče, pa ima še daljšo brado in sega celo v prejšnje desetletje in sicer v leto 2008. Opozoriti želimo, da je bil zakon o volitvah v državni zbor zadnjikrat spremenjen leta 2006. Od tedaj pa je ustavno sodišče že dvakrat ugotovilo neskladje z ustavo, roki za odpravo neskladnosti pa so že zdavnaj pretekli.

Prav tako je Ustavno sodišče RS z odločbo št. U-I-7/07 (Uradni list RS, št. 54/07), ki se nanaša na ureditev volitev po pošti, ugotovilo, da sta tako Zakon o volitvah v državni zbor (v nadaljevanju ZVDZ) kot Zakon o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07-UPB3, 45/08, v nadaljnjem besedilu ZLV) v neskladju z Ustavo RS, »ker ne urejata podrobneje pravil o glasovanju po pošti« (pravna praznina). Ustavno sodišče je v tretji točki izreka navedene odločbe določilo način izvršitve svoje odločitve, in sicer, da morajo do odprave ugotovljenega neskladja imeti ovojnice z glasovnicami, ki prispejo k pristojni volilni komisiji po pošti, poštni žig, ali morajo biti tem ovojnicam priložene listine, iz katerih je razviden datum njihove oddaje na pošto.

Ustavno sodišče RS je z odločbo št. U-I-156/11, ki se nanaša na volišča, dostopna invalidom in glasovanje na teh voliščih s posebej prilagojenimi glasovalnimi napravami za invalide, ugotovilo, da je prvi odstavek 79.a člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo) v neskladju z Ustavo. Državnemu zboru je naložilo, da mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku dveh let po objavi odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije. Ustavno sodišče je ugotovilo, da izpodbijana ureditev, ki sicer pomeni ukrep pozitivne diskriminacije, ne pomeni primerne in zadostne prilagoditve, ki bi invalidom omogočila samostojno fizično dostopnost do volišč v javnih objektih in s tem v večini primerov tudi osebno uresničevanje njihove volilne pravice. Izpodbijana ureditev zato pomeni opustitev zakonodajalca in je kot takšna poseg v pravico invalidov do nediskriminacijskega obravnavanja (posredna diskriminacija) v zvezi z volilno pravico (prvi odstavek 14. člena v zvezi z drugim odstavkom 43. člena Ustave). Izpodbijana ureditev glede določitve volišč, ki omogočajo glasovanje s posebej prilagojenimi glasovnicami in glasovalnimi stroji, ne določa obveznosti in nobenih meril za določitev prilagojenih volišč, temveč je njihova določitev prepuščena lastni presoji okrajnih volilnih komisij. Zato invalidom že na normativni ravni ne zagotavlja takšne prilagojenosti volišč, ki bi v največji možni meri zagotavljala njihovo dejansko enakopravnost. Gre za poseg v pravico invalidov do nediskriminacijskega obravnavanja v zvezi z volilno pravico (prvi odstavek 14. člena v zvezi s 43. členom Ustave), ki je protiustaven že zato, ker ZVDZ teh vprašanj ne ureja, temveč jih v celoti prepušča odločitvam volilnih organov. Izpodbijani prvi odstavek 79.a člena ZVDZ je torej tako glede fizične dostopnosti volišč za invalide kot glede njihove opremljenosti s posebej prilagojenimi glasovalnimi napravami v neskladju s prvim odstavkom 14. člena v zvezi z drugim odstavkom 43. člena Ustave (1. točka izreka).

Opozoriti velja tudi, da je novela ZVDZ iz leta 2006 uvedla t. i. kvote, ko je v 43. člen dodala nov šesti odstavek, ki določa delež obeh spolov, s katerim morata biti zastopana na listi kandidatov oz. kandidatk. Žal pa je zakonodajalec v veljavnem zakonu tem spremembam pozabil prilagoditi določbe 44. člena.

Nadalje velja opozoriti na rok, ki ga za predložitev kandidatnih list zakon določa predlagateljem. Po veljavni ureditvi se liste kandidatov predložijo najkasneje petindvajseti dan pred dnevom glasovanja, kar je izjemno kratek rok. V besedilo ZVDZ je bil ob njegovem sprejetju leta 1992 vnesen predvsem zato, ker so se prve volitve v državni zbor leta 1992 izvajale zelo kratek čas po sprejetju zakona. Rok petindvajsetih dni se je v praksi izkazal za prekratkega. Zaradi tega roka so izjemno kratki tudi vsi drugi roki, na primer roki za vložitev ugovorov, reševanje ugovorov in pritožb, tisk glasovnic... Tako kratki roki tudi ne zagotavljajo zadostnega varstva volilne pravice, saj v primerih nepravilnosti ali napak pri delu volilnih organov ne omogočajo popravljanja napak. Volilnim organom in sodiščem ne dajejo dovolj časa za pravočasno odločanje o ugovorih in pritožbah. Ta rok tudi ni upošteval možnosti za ustavno pritožbo v postopku varstva volilne pravice, ki jo je Zakon o ustavnem sodišču uveljavil šele kasneje, leta 1994. Če je o ugovorih in pritožbah odločeno le nekaj dni pred dnevom glasovanja, prihaja do posegov v volilno pravico kandidatov in list, pa tudi volivcev. Zaradi poznega roka za vložitev kandidature se težko lovi tudi rok za objavo kandidatnih list, ki je po veljavni ureditvi najkasneje petnajst dni pred dnevom glasovanja. Tudi primerjalno pravno gledano so roki za vložitev kandidatur daljši in se gibljejo od 30 dni pa do treh in več mesecev.

Lansko leto so ob obravnavi novele ZVDZ, za katero se je sicer zakonodajni postopek končal že na matičnem delovnem telesu (predlagana dopolnila in členi niso dobili zadostne oz. 2/3 podpore), navzoči predstavniki državne volilne komisije poslanske skupine pozvali, da pristopijo k oblikovanju nove novele zakona in predlagali, da se vanjo poleg uskladiitev z odločbami ustavnega sodišča vključijo tudi predlogi sprememb, nastalih na podlagi njenega podrobnega Poročila o izvedbi predčasnih volitev v Državni zbor RS leta 2011. Državna volilna komisija tako predlaga, da se v zakonu:

- določijo razlogi in postopek za morebitno razrešitev predsednika, članov ter njihovih namestnikov volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij;
- določi pristojnost državne volilne komisije za imenovanje tajnikov volilnih enot in okrajnih komisij;
- določijo razlogi in postopek razrešitev tajnikov oziroma namestnikov tajnikov volilnih komisij;
- določijo pogoji, ki jih mora izpolnjevati uradnik, da je lahko imenovan za tajnika oziroma namestnika volilne komisije;
- predpiše, da so navodila, ki jih izda državna volilna komisija na podlagi 37. člena ZVDZ, za volilne organe obvezna in da se v tem členu vzpostavi pravna podlaga za upravljanje, zbiranje in uporabo podatkov, ki jih državna volilna komisija potrebuje za izvajanje 79.a člena, drugega odstavka 81. člena, drugega odstavka 82. člena in 83. člena tega zakona;
- zagotovi pravna podlaga za učinkovito uresničevanje 8. člena Kopenhagenskega dokumenta iz leta 1990 in za zagotavljanje polnega dostopa do volilnega postopka za opazovalce;
- črta tretji odstavek 29. člena;
- preuči ustreznost določb zakona, ki urejajo varstvo volilne pravice.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Predlagatelj je pripravil zakon s ciljem uresničitve odločb Ustavnega sodišča RS št. U-I-156/11 in U-I-7/07 in s ciljem odprave nekaterih drugih pomanjkljivosti, ki so se izkazale v praksi in na katere je opozorila državna volilna komisija.

2.2 Načela

Predlog zakona ne odstopa od načel, ki so bila upoštevana že ob pripravi veljavnega zakona.

2.3 Poglavitne rešitve

Predlog zakona bo odpravil s strani ustavnega sodišča ugotovljeni protiustavnosti.

Ustavno sodišče RS je z odločbo št. U-I-156/11, ki se nanaša na volišča, dostopna invalidom in glasovanje na teh voliščih s posebej prilagojenimi glasovalnimi napravami za invalide, ugotovilo, da je prvi odstavek 79.a člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo) v neskladju z Ustavo. Ustavno sodišče je v navedeni odločbi opozorilo, so na podlagi načela nediskriminacije volišča, ki so zaradi potreb invalidov posebej urejena in opremljena, tako da jim omogočajo samostojen dostop oziroma samostojno glasovanje, povsem običajna volišča, namenjena vsem volivcem, vpisanim v volilni imenik tega volišča. Kar pomeni, da bi torej morala biti fizično dostopna invalidom vsa volišča. Ustavno sodišče opozarja, da bi morali novi in stari objekti v javni rabi že po zakonu funkcionalno oviranim osebam zagotavljati dostop, vstop in uporabo brez grajenih ovir. Poleg tega pa morajo državni organi poskrbeti, da bodo izbrali volišča v takih objektih v zasebni lasti, ki pogoje za dostopnost invalidom izpolnjujejo. Zato se določbe 79.a člena ZVDZ spremenijo tako, da morajo biti vsa volišča dostopna invalidom.

Glede volišč, ki jih je treba opremiti z glasovalnimi napravami, pa ustavno sodišče zakonodajalcu nalaga, naj ta preuči, katere prilagoditve je mogoče izvesti, da se invalidom ob razumnih stroških in še sorazmernem bremenu za državo zagotovi enakopravno uresničevanje volilne pravice. Pri tem lahko upošteva tudi statistične podatke o dosedanji uporabi glasovalnih naprav.

Zavedati se je treba, da na podlagi 39. člena zakona volišča določajo okrajne volilne komisije (OVK). OVK na podlagi 79. a člena določijo tudi volišča, ki so dostopna invalidom. Volivcem, ki želijo glasovati na omenjenem volišču in so vpisani v volilni imenik za območje tega volišča, ni treba o tem obveščati okrajne volilne komisije. Če želijo volivci glasovati na volišču, kjer niso vpisani v volilni imenik (ne glede na to, v katerem okraju je volišče), morajo to svojo namero sporočiti okrajni volilni komisiji, na območju katere so vpisani v volilni imenik, najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja. Na voliščih, ki so jih okrajne volilne komisije določila kot volišča, dostopna invalidom, je lahko omogočeno glasovanje z glasovalno napravo. Odločitev o tem, na katerih voliščih bo to omogočeno, sprejme državna volilna komisija. Seznam volišč, dostopnih invalidom in opremljenih z glasovalno napravo, se v času razpisa volitev ali referendumu objavi na spletnem mestu državne volilne komisije.

Pri določanju volišč in njihovih območij OVK, poleg določb zakona upoštevajo tudi strokovna navodila državne volilne komisije, ki jih le ta sprejme v obliki navodila: temeljno izhodišče je, da se pri določitvi volišč in njihovih območij upoštevajo tradicionalna volišča in njihova območja in da se omogoči čim večja oziroma dostopnost invalidom. Zavedati se je treba, da ima Republika Slovenija relativno veliko število volišč glede na število volilnih upravičencev. Število volišč se v zadnjih letih ni bistveno spreminjalo in se giblje preko 3.000. V zvezi s tem velja opozoriti, da je

državna volilna komisija z omenjenimi sklepi od leta 2012 naprej določila, da se zgolj 30 volišč, ki so dostopna invalidom, opremi z glasovalno napravo.

Služba državne volilne komisije je za namene tega zakona pripravila podatke o vseh dosedanjih stroških, ki so povezani z uporabo glasovalnih naprav. Iz teh je razvidno, da je državna volilna komisija od leta 2008 do leta 2015 za nakup glasovalnih naprav, najem le-teh, strojne in programske prilagoditve, izobraževanje, razvoz naprav na volišča in njihov odvoz, inštalacijo, tehnično asistenco..., skupaj porabila 2.031.023 EUR.

Iz podatkov izhaja tudi, da je na 14-tih glasovanjih v omenjenem obdobju glasovalno napravo uporabilo zgolj 3041 volivcev ali okoli 390 volivcev na glasovanje (najmanj 51, največ 632). Na podlagi teh podatkov lahko ugotovimo:

- da je na 14-tih glasovanjih na volitvah ali referendumu uporabilo glasovalno napravo 78 volivcev na glasovalno napravo oziroma 390 volivcev na glasovanje in če ob tem upoštevamo število vseh volivcev, ki so glasovali, je odstotek uporabe zelo nizek: 328 volivcev, v povprečju 11 volivcev na glasovalno napravo ali 0,05% vseh volivcev, ki so se udeležili glasovanja na zadnjem zakonodajnem referendumu leta 2015;
- da nekatere glasovalne naprave na posameznih voliščih sploh niso bile uporabljene;
- da je bil strošek glasovanja na glasovalni napravi glede na uporabo zelo visok in sicer okoli 670 EUR na volivca (48 EUR na posamezno glasovanje). V zvezi s tem velja opozoriti, da je povprečen strošek za glasovanje okoli 2 EUR na volivca. Samo v ponazoritev: stroški volišča, na katerem lahko glasuje tudi več kot 1000 volivcev, so malo preko 700 EUR oziroma okoli 0,7 EUR na volivca na glasovanje.

Zato se postavlja vprašanje koliko glasovalne naprave sploh pripomorejo k lažjemu izvrševanju volilne pravice invalidov, še posebej če se zavedamo, da na njih ne morejo glasovati vsi invalidi, saj niso prilagojene za vse telesne okvare invalidov. Poleg tega se v Sloveniji okvirna ocena deleža invalidov giblje okoli 12–13 % celotnega prebivalstva: torej okoli 153.000 posameznikov/ic. Od tega ima 8 % invalidov odločbo o invalidnosti glede na različne zakone, preostalih 5 % (po ocenah invalidskih organizacij oziroma članstva v njih) pa je oseb z večjo telesno okvaro. Kot že omenjeno, pa je glasovalne naprave na zadnjem glasovanju uporabilo zgolj 0,05% volivcev, ki so se glasovanja udeležili ali 0,2% vseh invalidov glede na omenjeno oceno.

Zavedati se je treba tudi, da veljavni zakon že sedaj določa, da ima vsak volivec pravico pripeljati s seboj osebo, ki mu pomaga izpolniti ali oddati glasovnico, če to zaradi telesne hibe ne more storiti sam. Če volišče ni dostopno invalidom, pa lahko volivec/invalid glasuje tudi tako, da volilni odbor izvede glasovanje pred zgradbo, v kateri je volišče, in sicer tako, da dva člana volilnega odbora glasovnico in ovojnico, v katero se glasovnica po glasovanju vloži, dostavi volivcu pred zgradbo, v kateri je volišče. Volilni odbori pa imajo na volišču pripomoček za glasovanje, ki je namenjen slepim in slabovidnim volivcem (šablona) ter z uporabo katerega se tem volivcem olajša glasovanje. Omeniti velja tudi določbo zakona, ki volivcem, ki se zaradi bolezni ne morejo osebno zglasiti na volišču, v katerem so vpisani v volilni imenik, lahko glasujejo pred volilnim odborom na svojem domu. To morajo sporočiti okrajni volilni komisiji najkasneje tri dni pred dnem glasovanja. Tudi slednja določba se lahko uporabi za glasovanje invalidov.

Tudi iz pregleda držav, ki so EU leta 2014 poročale kako omogočajo glasovanje invalidov na voliščih oz. ali so jim ta dostopna in posebej zanje opremljena, je razvidno, da je samo Republika Slovenija za glasovanje invalidov uvedla glasovalne naprave.

Zato se postavlja vprašanje oziroma predlaga rešitev, s katero bi invalidi po oceni predlagatelja lažje izvrševali volilno pravico kot z glasovalnimi napravami. Npr. tu bi se veljalo zgledovati po tujini oz. Republiki Avstriji, ki invalidom omogoča glasovanje po

pošti. Po oceni predlagatelja bi se s tem povečala možnost, da z manjšimi stroški in na lažji način svoj glas odda bistveno več invalidov kot jih je doslej uporabljalo glasovalne naprave, še posebej, če se pri tem upošteva, da bodo po novi ureditvi vsa volišča dostopna invalidom.

Odprava pravne praznine ureditve glasovanja po pošti se predlaga na način, kot ga je z odločbo predvidelo že ustavno sodišče, saj je po mnenju predlagatelja rešitev dejansko in pravno povsem ustrezna, in jo je prenesel v zakon: ovojnice z glasovnicami iz tujine in glasovnice, ki so prispele k okrajni volilni komisiji po 19. uri na dan glasovanja, morajo imeti poštni žig z datumom oziroma jim morajo biti priložene listine, iz katerih je razvidno, da je bila glasovnica oddana na pošto pred 19. uro na dan glasovanja, sicer je glasovnica neveljavna.

Nadalje se predlaga ustrežnejši rok za vlaganje kandidatur in sicer namesto petindvajseti dan, na najkasneje trideseti dan pred dnevom glasovanja. S tem bodo volilni organi in sodišča prej odločili o morebitnih ugovorih in pritožbah, dovolj bo tudi časa za pravočasno pripravo volilnega gradiva (tisk glasovnic, pošiljanje gradiv v tujino itd.) Usklajena bosta roka za vložitev kandidatur pri volitvah v državni zbor in pri volitvah poslancev v evropski parlament. Poleg tega bodo liste kandidatov vložene najkasneje trideset dni pred dnevom glasovanja, ko se začne tudi volilna kampanja. Po sedanji ureditvi se volilna kampanja začne predno so sploh vložene kandidature, ker je povsem nelogično.

Besedilo veljavnega zakona se spreminja tudi z namenom, da se jasneje določi pristojnost državne volilne komisije, da v posebnem postopku ugotavlja kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance in katerim kandidatom pripada pravica prevzema mandata poslanca v času, ko opravlja poslanec funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja ali za preostanek mandatne dobe državnega zbora, če je poslancu prenehal mandat. Poslovnik državnega zbora in Zakon o poslancih namreč določata le postopek potrditve mandata poslanca, ki nadomesti poslanca, ki mu je mandat prenehal oziroma poslanca, ki začasno opravlja funkcijo poslanca namesto poslanca, ki opravlja funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja. Postopek torej vodi državna volilna komisija, ki izda ugotovitveni sklep, na podlagi katerega državni zbor potrdi poslanski mandat.

Črtana je določba, da se mora javna volilna propaganda končati najkasneje 24 ur pred dnevom glasovanja, saj je trajanje volilne kampanje urejeno v Zakonu o volilni in referendumski kampanji in je po mnenju predlagatelja neustrezno, da se isto vprašanje ureja v dveh zakonih. t. i. volilni molk po mnenju predlagatelja sodi v zakon, ki ureja volilno in referendumsko kampanjo.

Predlaga se, da bi državna volilna komisija uredila svoje poslovanje s poslovnikom. V primerljivih zakonih je na takšen način urejena tudi organiziranost in delovanje drugih samostojnih državnih organov (npr. Varuh človekovih pravic, Komisija za preprečevanje korupcije, Informacijski pooblaščenec, Državna revizijska komisija).

Poleg tega se ciljem odprave nekaterih drugih pomanjkljivosti, ki so se izkazale v praksi in na podlagi omenjene pobude državne volilne komisije iz decembra 2016, v zakonu:

- določijo razlogi in postopek za morebitno razrešitev predsednika, članov ter njihovih namestnikov volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij;
- določa pristojnost državna volilna komisija za imenovanje tajnikov volilnih enot in okrajnih komisij;
- določajo razlogi in postopek za razrešitev tajnikov oziroma namestnikov tajnikov volilnih komisij;
- določajo pogoji, ki jih mora izpolnjevati uradnik, da je lahko imenovan za tajnika oziroma namestnika volilne komisije;

- določa, da so navodila, ki jih izda državna volilna komisija na podlagi 37. člena ZVDZ, za volilne organe obvezna in da se v tem členu vzpostavi pravna podlaga za upravljanje, zbiranje in uporabo podatkov, ki jih državna volilna komisija potrebuje za izvajanje 79.a člena, drugega in novega tretjega odstavka 81. člena, drugega odstavka 82. člena in 83. člena tega zakona;
- zagotavlja pravna podlaga za učinkovito uresničevanje 8. člena Kopenhagenskega dokumenta iz leta 1990 in za zagotavljanje polnega dostopa do volilnega postopka za opazovalce;
- črta tretji odstavek 29. člena.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona bo sicer lahko imel finančne posledice za državni proračun (za potrebe prilagoditve volišč za dostop invalidov), vendar njihove višine predlagatelj trenutno ne more oceniti, saj ne razpolaga z uradnimi podatki koliko volišč je v objektih, ki so v lasti države, koliko v objektih, ki so v lasti lokalnih skupnosti in koliko v zasebnih objektih. Niti ne razpolaga s podatki koliko od teh jih je dejansko neprilagojeno invalidom in koliko volišč bo po sprejemu zakona potrebno prilagoditi oziroma kakšno bo sploh število volišč na naslednjih volitvah ali referendumu ter kakšne prilagoditve potrebujejo. Volišča določajo namreč nižji volilni organi povsem avtonomno. Zato sredstva za izvajanje zakona v sprejetem državnem proračunu niso neposredno zagotovljena, saj je vzdrževanje in upravljanje objektov, kjer so volišča, razdeljeno med različne subjekte v javnem sektorju, tako na ravni države, kot tudi na ravni lokalnih skupnosti. Kar se tiče volišč v zasebnih objektih, prilagoditve slednjih najbrž niti ne bo mogoče opraviti z javnimi sredstvi, ampak bodo, če se zanje ne bodo odločili zasebni lastniki na lastne stroške, volilni organi morali poiskati nadomestna volišča. Kar se tiče volišč, ki so v objektih, ki so v javni oz. državni lasti, pa bodo morali volilni organi opraviti natančen pregled glede dostopnosti invalidom, o tem obvestiti lastnika oz. upravljavca in mu predlagati potrebne prilagoditve. Finančne posledice bodo nastale samo v primeru, če se bodo ti za slednje odločili, v kolikor pa ne, pa bo treba zagotoviti nadomestna volišča. Potrebne prilagoditve za dostop invalidov do volišč bodo v prvem primeru izvršene na podlagi sredstev proračunskih postavk, ki so pri posameznih proračunskih uporabnikih sicer namenjene investicijskemu vzdrževanju objektov, ki jih ti upravljajo in ki so namenjena voliščem. Sedanji predsednik državne volilne komisije je lansko leto v decembru za enega od medijev podal izjavo, iz katere je razvidno, da se je število volišč, dostopno invalidom, povečalo. Državna volilna komisija je zahtevala, da se povsod, kjer je to že mogoče, volišča določijo tam, kjer je omogočen dostop tudi za invalide. S temi zahtevami naj bi se po ocenah v letih od 2012 do 2015 število invalidom dostopnih volišč povečalo z 32 na 48 odstotkov (podatek temelji na poizvedbi in ne odraža natančnega števila). Po njegovi oceni je mogoče še marsikje z minimalnimi sredstvi invalidom omogočiti dostop, nižji volilni organi pa tega niso storili, državna volilna komisija pa po veljavnem zakonu proti njim ne more na noben način ukrepati. Zato si želi, da bi lahko, če nižji volilni organi ne spoštujejo predpisov ali sklepov oziroma navodil državne volilne komisije glede invalidov, ta lahko zoper njih ukrepala.

Ker se je predlagatelj odločil, da se namesto glasovalnih naprav po zgledu iz tujine invalidom omogoča glasovanje po pošti, se bodo stroški naslednjih volitev zaradi slednjega znižali. Stroški glasovanja z glasovalnimi napravami so na zadnjih državnozborskih volitvah leta 2014 znašali 364.901 EUR.

Predlog zakona ne bo imel drugih finančnih posledic za druga javna finančna sredstva.

4. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

4.1 Prilagojenost ureditve pravnemu redu Evropske unije

Gradiva ni potrebno usklajevati s pravnim redom Evropske unije, saj so volilna opravila, postopki in volilni sistemi v pristojnosti posameznih držav članic.

4.2 Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih

Glasovanje invalidov

Člen 39 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah vsem državljanom EU zagotavlja pravico voliti in biti voljen na volitvah v Evropski parlament, člen 40 pa pravico voliti in biti voljen na občinskih volitvah. Člen 21 prepoveduje diskriminacijo, vključno z diskriminacijo na podlagi invalidnosti, člen 26 pa priznava in spoštuje pravico invalidov do ukrepov za zagotavljanje njihove samostojnosti, socialne in poklicne vključenosti ter sodelovanja v življenju skupnosti.

Večina držav članic (**Nizozemska, Italija, Litva**) je uvedla standarde dostopnosti za gradnjo in prenovo javnih zgradb, približno polovica pa tudi za volišča (**npr. Belgija, Poljska, Nemčija, Finska ...**). Vendar je zelo težko ovrednotiti obseg ustreznega izvajanja teh standardov zaradi pomanjkanja zanesljivih in primerljivih podatkov o dostopnosti zgradb v praksi. Pomanjkanje podatkov pomeni, da ni mogoče določiti deleža volišč ali javnih zgradb, dostopnih invalidom. Vendar tudi če so podatki na voljo, je njihova zanesljivost oslABLJENA zaradi pomanjkanja doslednih meril za presojo dostopnosti in osredotočenosti na potrebe oseb s telesnimi okvarami, pri čemer so izključeni drugi invalidi.

Pomemben del krepitve dostopnosti je zagotavljanje razumne prilagoditve. Čeprav volilna zakonodaja v večini držav članic EU zahteva, da je invalidom na voljo pomoč pri izražanju volje na volitvah, je v nekaterih izmed njih ta na voljo le osebam s telesnimi ali senzoričnimi okvarami. Poleg tega invalidi ne morejo vedno sami izbrati osebe, ki si jo želijo za pomoč.

Z zakonodajo standardov za uporabo oziroma uporabe posebej prilagojenih glasovalnih naprav zgolj za glasovanje invalidov **države članice EU** ne določajo oziroma jih ne uporabljajo. **Slovenija je edina izjema.**

Države pogodbenice – EU in države članice – ob upoštevanju svojih odgovornosti iz člena 9(2)(a) Konvencije ZN o pravicah invalidov razvijajo, širijo in spremljajo uveljavljanje minimalnih standardov in smernic za dostopnost objektov, naprav in storitev, ki so namenjeni javnosti ali se zanjo opravljajo, vključno z zgradbami javnih organov. Ta merila morajo vključevati potrebe glede dostopnosti vseh invalidov, ne le tistih s telesnimi okvarami. Evropska komisija še naprej podpira in dopolnjuje nacionalne dejavnosti, vključno z dostopom do grajenega okolja.

Glasovanje po pošti

V **Nemčiji** ima od leta 2008 vsak volivec, ki je vpisan v volilni imenik, možnost zahtevati izdajo volilne karte za glasovanje po pošti in sicer brez navedbe kakšnega upravičenega razloga. Obrazec zahtevka, s katerim lahko volivec zahteva izdajo volilnega gradiva, prejmejo vsi volivci skupaj z obvestilom o volitvah. Izdajo volilnega

gradiva se označi v volilnem imeniku, s čimer se preprečuje možnost dvojnega glasovanja. Nemški volivci morajo na volilni karti navesti datum in kraj glasovanja ter jo lastnoročno podpisati; če volivec ne more glasovati sam zaradi kakšne telesne hibe ali nepismenosti, pa mu lahko pri glasovanju pomaga oseba, ki je dopolnila 16 let, in se podpiše na volilno karto. Glasovnica mora prispeti k naslovniku najkasneje na dan glasovanja, do zaprtja volišč.

Tudi v **Avstriji** ima vsak volivec, ki je vpisan v volilni imenik, pravico zahtevati izdajo volilne karte; zahtevek poda občini, na območju katere je vpisan v volilni imenik. To lahko stori od dneva razpisa volitev do najkasneje 4 dni pred dnevom glasovanja, če je zahtevek podan pisno (pošta, faks, elektronska pošta) oziroma 2 dni pred dnevom glasovanja, če je zahtevek podan ustno. Razpošiljanje volilnih kart pa se prične tri tedne pred dnevom glasovanja. Volivec mora na volilni karti navesti datum, uro in kraj glasovanja, s čimer posebej potrdi, da je glasoval pred zaprtjem volišč, ter karto lastnoročno podpiše, s čimer jamči, da je glasoval osebno, v tajnosti, brez vpliva tretjih. Upoštevajo se glasovnice, ki so prispеле k pristojni volilni komisiji najkasneje do druge ure osmega dne po dnevu glasovanja. Avstrija omogoča glasovanje po pošti tudi invalidom.

Tudi v **Veliki Britaniji** ima vsak volivec pravico glasovati po pošti, za kar mora najprej izpolniti, podpisati in odposlati za to določen obrazec, podpis na zahtevku pa se nato primerja s podpisom, posredovanim z glasovnico, identiteta volivca pa se ugotavlja tudi iz navedbe rojstnega datuma volivca, ki ga mora le-ta navesti na ovojnici. Volivci prejmejo volilno dokumentacijo na dom ali na kakšen drug naslov, praviloma zadnji teden pred dnevom glasovanja. Upoštevajo se glasovnice, ki prispejo k pristojni volilni zakonodaji najkasneje na dan glasovanja do zaprtja volišč. Volivec lahko glasovnico osebno odda na volišču na dan glasovanja, ne more pa več osebno glasovati na volišču.

5. DRUGE POSLEDICE, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

Zakon razen navedenih ne bo imel drugih posledic.

6. RAZLOGI ZA OBRAVNAVO PO SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagamo, da se predlog sprememb in dopolnitev zakona obravnava po skrajšanem postopku, ker gre za manjše spremembe in dopolnitve zakona, predvsem pa za izvršitev omenjenih odločb ustavnega sodišča.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/2007-Odl. US in 35/14 - Odl. US) se črta 5. člen.

2. člen

V 17. členu se doda nov četrti odstavek, ki se glasi:

»Državna volilna komisija s sklepom ugotovi, kateri kandidat iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena opravlja funkcijo za preostanek mandatne dobe državnega zbora ali kateri kandidat iz drugega odstavka 14. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05-uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOJF, 109/08, 39/11 in 48/12) opravlja funkcijo za čas, ko poslanec opravlja funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja, in o tem obvesti državni zbor.«

3. člen

V 18. členu se v tretjem odstavku pred besedo »zbor« doda beseda »državni«.

4. člen

Četrti odstavek 19. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Če se na nadomestnih volitvah v volilni enoti voli dvoje ali več poslancev, se glasuje na podlagi seznama kandidatur. Volivec lahko glasuje za največ toliko kandidatov, kolikor poslancev se voli na nadomestnih volitvah v volilni enoti. Izvoljeni so kandidati, ki so dobili največ glasov.«

5. člen

Besedilo 25. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Član volilnega organa ne more hkrati kandidirati na volitvah in ne more biti določen za predstavnika ali zaupnika liste kandidatov.

Če član volilnega organa sprejme kandidaturo ali je določen za predstavnika ali zaupnika liste kandidatov, mu preneha funkcija člana v volilnem organu.«

6. člen

V 29. členu se tretji odstavek črta.

7. člen

V 30. členu se doda nov tretji odstavek, ki se glasi:

»Pri delu volilnih organov so lahko navzoči opazovalci organizacij, ki so akreditirani pri državni volilni komisiji (v nadaljevanju: opazovalci). Merila, pogoje in postopek za pridobitev akreditacij za opazovalce predpiše državna volilna komisija.«

Sedanji tretji odstavek postane četrti odstavek.

8. člen

V 32. členu se doda nov peti odstavek, ki se glasi:

»Državna volilna komisija uredi svoje poslovanje s poslovníkom.«

9. člen

V 35. členu se dodajo nov drugi, tretji in četrti odstavek, ki se glasijo:

»Državna volilna komisija lahko pred potekom dobe za katero so bili imenovani, razreši predsednika ali člana ali njegovega namestnika okrajne volilne komisije ali volilne komisije volilne enote, če to sami zahtevajo. Državna volilna komisija lahko pred potekom dobe, za katero je bil imenovan, razreši člana ali njegovega namestnika okrajne volilne komisije ali volilne komisije volilne enote, če to zahteva poslanska skupina ali politična stranka, ki ga je državni volilni komisiji predlagala v imenovanje.

Državna volilna komisija lahko predsednika ali člana ali njegovega namestnika okrajne volilne komisije ali volilne komisije volilne enote razreši tudi, če so ravnali v nasprotju z drugim odstavkom 26. člena tega zakona ali če niso ravnali skladno z obveznimi navodili iz 37. člena tega zakona.

Zoper odločitev državne volilne komisije iz drugega in tretjega odstavka tega člena ni pritožbe.«

Sedanje besedilo člena postane prvi odstavek.

10. člen

Besedilo 36. člena se spremni tako, da se glasi:

»Volilna komisija ima tajnika, ki ima lahko največ dva namestnika. Tajnika in njegove namestnike imenuje in razreši državna volilna komisija. Tajnika in njegove namestnike državna volilna komisija imenuje za štiri leta izmed uradnikov upravne enote, ki opravljajo upravne naloge s področja upravnih notranjih zadev ali imajo izkušnje z volitvami, na predlog načelnika upravne enote.

Državna volilna komisija lahko pred potekom dobe za katero je bil imenovan, razreši tajnika ali njegovega namestnika, če to sam zahteva ali na predlog načelnika upravne enote, predsednika volilne komisije ali direktorja službe državne volilne komisije.

Državna volilna komisija lahko tajnika ali njegovega namestnika razreši, če je ravnal nevestno, neodgovorno ali če ni ravnal skladno z obveznimi navodili iz 37. člena tega zakona.

Zoper odločitev državne volilne komisije iz prejšnjega odstavka ni pritožbe.«.

11. člen

V 37. členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

» Državna volilna komisija:

- 1) skrbi za zakonitost volitev in enotno uporabo določb tega zakona, ki se nanašajo na volilne postopke,
- 2) usklajuje delo volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij in jim daje obvezna navodila v zvezi z izvajanjem tega zakona ter nadzoruje njihovo delo,
- 3) predpiše obrazce za izvrševanje tega zakona,
- 4) predpiše merila in postopek za pridobitev akreditacije za opazovanje volitev,
- 5) določa enotne standarde za volilni material, opremo volišč ter določa druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil,
- 6) objavlja izide volitev v državni zbor,
- 7) izdaja potrdila o izvolitvi, potrdila o opravljanju funkcije v času, ko poslanec opravlja funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja in potrdila o opravljanju funkcije za preostanek mandatne dobe državnega zbora,
- 8) ugotavlja, katere liste kandidatov so na ravni države prejele štiri ali več odstotkov glasov, oddanih za vse liste,
- 9) ugotavlja kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance, kateri kandidat iz prvega oziroma drugega odstavka 17. člena tega zakona opravlja funkcijo za preostanek mandatne dobe državnega zbora in kateri kandidat iz drugega odstavka 14. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 112/05-uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOJF, 109/08, 39/11 in 48/12) opravlja funkcijo za čas, ko poslanec opravlja funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja,
- 10) skrbi za izvedbo glasovanja na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije,
- 11) organizira izobraževanje za člane drugih volilnih organov,
- 12) vodi in upravlja zbirko z osebni podatki volivcev, ki jo potrebuje za izvajanje 79.a člena, drugega in tretjega odstavka 81. člena, drugega odstavka 82. člena in 83. člena tega zakona,
- 13) opravlja druge naloge, ki jih določa zakon.«

Doda se novi četrti odstavek, ki se glasi:

»Državna volilna komisija za potrebe izvajanja 12. točke prvega odstavka tega člena zbira osebne podatke volivcev, in sicer: ime in priimek, rojstne podatke, EMŠO, odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida, podatke o prebivališču, elektronski naslov, telefonsko številko, podatke o volilni pravici na dan volitev, podatke o volilni enoti in volilnem okraju ter podatke o načinu izvrševanja volilne pravice. Osebni podatki volivcev se lahko za namene zagotavljanja točnosti in ažurnosti z vzpostavitvijo neposredne računalniške povezave pridobijo iz evidence volilne pravice. Prevzemanje in ažuriranje osebnih podatkov poteka z uporabo EMŠO ali z uporabo priimka in datuma rojstva. Osebni podatki se hranijo do pravnomočne potrditve poslanskih mandatov in se po preteku roka izbrišejo.«

Dosedanji četrti odstavek postane peti odstavek.

12. člen

Tretji odstavek 44. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Za liste iz tega člena se uporabljata določbi šestega in sedmega odstavka 43. člena tega zakona.«

13. člen

Prvi odstavek 51. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Lista kandidatov se vloži pri volilni komisiji volilne enote. Predlog liste kandidatov mora vsebovati oznako volilne enote, ime predlagatelja, ime liste, osebne podatke kandidatov – ime, priimek, stopnja izobrazbe, naziv izobrazbe, strokovni ali znanstveni naslov in delo, ki ga opravlja, in stalno prebivališče ter ime, priimek in naslov stalnega prebivališča predstavnika liste. Listi morajo biti priložena pisna soglasja kandidatov, da sprejemajo kandidacijo in s tem zakonom določeno najmanjše število podpisov volivcev na predpisanih obrazcih.«.

14. člen

V 54. členu se v prvem odstavku besedilo »petindvajseti dan« nadomesti z besedilom »trideset dni«.

15. člen.

V prvem stavku 59. člena se besedilo »do osemnajstega dne« nadomesti z besedilom »dvajset dni«.

16. člen

V 79.a členu se prvi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Volišča morajo biti dostopna invalidom.«.

17. člen

V 81. členu se drugi odstavek spremeni tako, da se glasi:

»Po pošti lahko glasujejo volivci, ki so v priporu, zavodu za prestajanje kazni, v bolnišnici ali v socialnovarstvenem zavodu za institucionalno varstvo, če to sporočijo okrajni volilni komisiji najkasneje deset dni pred dnevom glasovanja. Na enak način lahko glasujejo tudi invalidi, ki to sporočijo okrajni volilni komisiji v roku iz prejšnjega stavka in predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida.«.

Tretji odstavek se spremeni tako, da se glasi:

»Invalidi lahko glasujejo po pošti tudi stalno, če to sporočijo državnim volilnim komisijam in predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida. To sporočilo velja do preklica. Prvo sporočilo o stalnem glasovanju po pošti mora invalid posredovati v roku iz prejšnjega odstavka.«.

18. člen

Besedilo 87. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Okrajna volilna komisija ugotovi za območje volilnega okraja, koliko volivcev je vpisanih v volilni imenik, koliko jih je na voliščih glasovalo po volilnem imeniku in koliko jih je glasovalo s potrdili, koliko jih je glasovalo po pošti, koliko glasovnic je bilo neveljavnih ter koliko glasov so dobili posamezni kandidati in koliko glasov so dobile posamezne liste kandidatov.

Volilna komisija na dan glasovanja ugotovi tudi izid glasovanja po pošti po glasovnicah, ki so prispele k okrajni volilni komisiji do 19. ure na dan glasovanja. Pri ugotavljanju izida glasovanja po pošti iz Slovenije volilna komisija upošteva glasovnice, ki so prispele po pošti do 12. ure na dan po dnevu glasovanja, pri ugotavljanju izida glasovanja po pošti iz tujine pa upošteva glasovnice, ki so prispele po pošti do 12. ure osmega dne po dnevu glasovanja.

Ovojnice z glasovnicami, ki so prispele po pošti k pristojni volilni komisiji po 19. uri na dan glasovanja, morajo imeti poštni žig z datumom oziroma morajo biti ovojnici priložene listine, iz katerih je razvidno, da je bila glasovnica oddana na pošto pred 19. uro na dan glasovanja.

Glasovnice, ki so prispele po pošti k pristojni volilni komisiji po 19. uri na dan glasovanja, katerih ovojnice niso opremljene tako, da je iz njih razvidno, da so bile na pošto oddane pred 19. uro na dan glasovanja, so neveljavne.«.

19. člen

Besedilo 109. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Zoper odločitev volilne komisije, ki lahko vpliva na potrditev poslanskih mandatov in zoper sklep državne volilne komisije iz četrtega odstavka 17. člena tega zakona ima vsak kandidat in predstavnik liste kandidatov pravico do pritožbe na državni zbor. Pritožba zoper odločitev volilne komisije, ki lahko vpliva na potrditev poslanskih mandatov se lahko vloži najkasneje do seje mandatno-volilne komisije državnega zbora, na kateri ta obravnava poročilo o izidu volitev v državni zbor, pritožba, ki se nanaša na naknadne ali ponovne volitve, pa najkasneje 15 dni od dneva teh volitev. Pritožba zoper sklep državne volilne komisije iz četrtega odstavka 17. člena tega zakona se lahko vloži najkasneje do seje mandatno-volilne komisije državnega zbora, na kateri ta obravnava sklep o pravici prevzema mandata poslanca oziroma sklep o pravici nadomeščanja poslanca za čas, ko poslanec opravlja funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja ali za preostanek mandatne dobe državnega zbora. Državni zbor odloča o pritožbi ob potrditvi poslanskih mandatov.

Pritožba iz prejšnjega odstavka se vloži pisno. Vsebovati mora ime in priimek ter naslov pritožnika, navedbo, da je upravičen za vložitev pritožbe, odločitev volilne komisije, ki jo izpodbija, ime in priimek poslanca, na katerega se odločitev volilne komisije nanaša ter navede razloge in priloži morebitne dokaze.«.

20. člen

Besedilo 110. člena se spremeni tako, da se glasi:

»Z globo 300 eurov se kaznuje za prekršek:

1. kdor agitira na volišču (65. člen),
2. kdor potem, ko je glasoval, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča (75. člen),
3. kdor moti red na volišču (78. člen).

Z globo 600 eurov se kaznuje za prekršek, kdor v nasprotju z 78. členom tega zakona pride na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem ali kdor brez naročila predsednika volilnega odbora ukaže, da se pripelje na volišče oborožena sila ali jo pripelje sam.

Naloge prekrškovnega organa za kršitve iz 65. in 75. člena ter 78. člena tega zakona opravlja policija.«.

PREHODNE IN KONČNA DOLOČBA

21. člen

Državna volilna komisija imenuje tajnike volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij ter njihove namestnike v skladu z določbami 10. člena tega zakona po prenehanju mandata teh volilnih komisij, ki so jih na ta položaj imenoval pred uveljavitvijo tega zakona.

22. člen

Določba 16. člena tega zakona se začne uporabljati s 1. 2. 2018. Do začetka uporabe določbe 16. člena tega zakona se uporabljajo določbe 79.a člena Zakona o volitvah v državni zbor (Uradni list RS, št. 109/06 – uradno prečiščeno besedilo, 54/2007- Odl. US in 35/14 - Odl. US), razen tisti del določb, ki se nanašajo na glasovanje z glasovalnimi stroji.

23. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV ČLENOV

K 1. členu

5. člen določa, da se mora javna volilna propaganda končati najkasneje 24 ur pred dnem glasovanja. Trajanje volilne kampanje je urejeno v 2. členu Zakona o volilni in referendumski kampanji (Uradni list RS, št. 41/07, 103/07 - ZPoIS – D, 11/11), ki sistemsko ureja volilno kampanjo. Predlagatelj zakona zato predlaga črtanje 5. člena ZVDZ, saj je neustrezno, da se isto vprašanje ureja v dveh zakonih (Zakon o volilni in referendumski kampanji velja za vse volitve, torej tudi za volitve v državni zbor).

K 2. členu

Besedilo 17. člena se spreminja z namenom, da se jasneje določi pristojnost državne volilne komisije, da v posebnem postopku ugotavlja kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance in katerim kandidatom pripada pravica prevzema mandata poslanca v času, ko opravlja poslanec funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja ali za preostanek mandatne dobe državnega zbora, če je poslancu prenehal mandat. Poslovník državnega zbora in zakon o poslancih namreč določa le postopek potrditve mandata poslanca, ki nadomesti poslanca, ki mu je mandat prenehal oziroma poslanca, ki začasno opravlja funkcijo poslanca namesto poslanca, ki opravlja funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja. Postopek torej vodi državna volilna komisija, ki izda ugotovitveni sklep, na podlagi katerega državni zbor potrdi poslanski mandat.

K 3. členu

V tretjem odstavku 18. člena pa gre za redakcijski popravek: ob sprejemu zakona leta 1992 je bil mišljen državni zbor. Zato se pred besedo »zbor« doda beseda »državni«.

K 4. členu

Gre za redakcijski popravek; nadomestne volitve se izvajajo po večinskem volilnem sistemu in v naravi večinskega sistema je, da se ne glasuje o listah, temveč o kandidaturah.

K 5. členu

Že veljavni zakon določa, da član volilnega odbora ne more biti hkrati kandidat na volitvah in da mu po zakonu preneha funkcija v volilnem organu, če postane kandidat. Veljavni zakon tudi določa, da člani volilnih organov ne morejo biti hkrati tudi predstavniki oziroma zaupniki list kandidatov, ne določa pa posledic takšnega stanja. Predlaga se, da tudi članom volilnih organov, ki postanejo predstavniki ali zaupniki list kandidatov, ex lege preneha funkcija v volilnem organu.

K 6. členu

Sedanji tretji odstavek ni skladen z določbami zakona, ki ureja področje javnih naročil in, v nasprotju s temeljnim načelom varstva konkurence, daje monopol javnemu podjetju Uradni list Republike Slovenije. Zakon, ki ureja področje javnih naročil namreč omogoča izvedbo postopkov javnega naročanja za vse storitve, ki so potrebne za izvedbo predčasni volitev ali referendumov, tudi storitev tiska in distribucije volilnega gradiva in to ne glede na roke, ki jih zahteva izvedba predčasni volitev ali

referenduma. V primeru razpisa predčasnih volitev ali referenduma naročnik (Državna volilna komisija) v skladu z zakonom, ki ureja področje javnih naročil izvede postopek s pogajanji brez predhodne objave.

K 7. členu

Ta člen se dopolnjuje zato, ker je Slovenija ena redkih držav, ki v zakonodajo še ni vnesla zaveze iz 8. člena Kopenhagenskega dokumenta Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE), po katerem se države podpisnice zavezujejo, da bodo omogočile tujim državam in zasebnim inštitucijam opazovanje volilnih postopkov. (Article 8 of the Copenhagen Document: They therefore invite observers from any other CSCE participating States and any appropriate private institutions and organizations who may wish to do so to observe the course of their national election proceedings, to the extent permitted by law. They will also endeavour to facilitate similar access for election proceedings held below the national level.) Čeprav veljavni ZVDZ posebej ne ureja dostopa za opazovalce volitev, je državna volilna komisija pri vseh dosedanjih volitvah in referendumih omogočila mednarodnim organizacijam in predstavnikom volilnih komisij drugih držav, da so po predhodni najavi opazovali celoten potek volitev. Bi pa bilo treba po oceni državne volilne komisije tudi to področje zakonsko urediti. Tako je tudi priporočilo Urada za demokratične institucije in človekove pravice (OVSE) v poročilu misije, ki je opazovala in ocenjevala izvedbo predčasnih volitev v državni zbor (točka C na 8. strani poročila OVSE z dne 7. 2. 2012). S tem členom se torej daje pravna podlaga za navzočnost mednarodnih opazovalcev, pa tudi domačih, na volitvah, ki pa se morajo akreditirati pri državni volilni komisiji. Merila, pogoje in postopek za pridobitev akreditacij predpiše državna volilna komisija.

K 8. členu

S tem členom novele se predlaga, da bi tudi državna volilna komisija uredila svoje poslovanje s poslovníkom, enako kot primerljivi zakoni urejajo organiziranost in delovanje drugih samostojnih državnih organov (npr. Varuh človekovih pravic, Komisija za preprečevanje korupcije, Informacijski pooblaščenec, Državna revizijska komisija).

K 9. in 10. členu

Veljavna zakonodaja ne omogoča, da bi državna volilna komisija v primeru če to zahteva poslanska skupina ali politična stranka, ki jih je državni volilni komisiji predlagala v imenovanje (velja za člane) nevestnega, neodgovornega ali celo nezakonitega dela predsednika volilne komisije volilne enote ali okrajne volilne komisije, njegovega namestnika, člana in njegovega namestnika, ki je bil imenovan, kakorkoli ukrepala. Določba 9. člena torej ureja zgolj možnost spremembe sestave volilne komisije volilne enote in okrajne volilne komisije, za imenovanje državne volilne komisije je namreč pristojen državni zbor.

Tudi tajniki volilnih organov in njihovi namestniki imajo v vseh fazah volilnega postopka zahtevno in odgovorno nalogo. Zato naj bo za njihov izbor odgovorna državna volilna komisija, ki pa mora imeti v primeru tudi možnost, da jih s funkcije, na katero jih je imenovala, predčasno razreši. Poleg tega veljavni zakon ne določa pogojev, ki bi jih moral izpolnjevati uradnik, da bi bil lahko imenovan za tajnika ali namestnika tajnika volilnega organa. Ob upoštevanju narave in vsebine volilnih opravil bi bila morda najprimernejša rešitev, da bi bila dela tajnika volilnega organa zaupana uradniku, ki na upravni enoti opravlja dela na področju upravnih notranjih zadev, saj je to področje še najbolj povezano z volilnimi postopki, ali pa ima izkušnje na področju volitev, še posebej pri delu volilnih komisij.

Ker je državna volilna komisija najvišji volilni organ, zoper njegovo odločitev pritožba ni možna. Slednje pa ne pomeni, da zoper to odločitev ni pravnega varstva. Zoper to odločitev bo mogoče sprožiti upravni spor. Zakon o upravnem sporu namreč določa, da če za določeno zadevo ni z zakonom zagotovljeno drugo sodno varstvo, se sodno varstvo pravic in pravnih koristi posameznikov proti odločitvam in dejanjem državnih organov zagotavlja v upravnem sporu.

K 11. členu

V 37. členu se določa narava navodil za izvajanje ZVDZ, ki jih izdaja državna volilna komisija. Navodila torej ne bodo zgolj predstavljala pripomočka za delo volilnih organov, ampak bodo za njihovo delo obligatorna.

Državna volilna komisija bo predpisala tudi merila in postopek za pridobitev akreditacije za opazovanje volitev.

Besedili 6. in 8. točke 37. člena se dopolnjujeta z namenom, da se jasneje določi pristojnost državne volilne komisije, da v posebnem postopku ugotavlja kateri kandidati so bili izvoljeni za poslance in katerim kandidatom pripada pravica prevzema mandata poslanca v času, ko opravlja poslanec funkcijo predsednika vlade, ministra ali državnega sekretarja ali za preostanek mandatne dobe Državnega zbora in le tem izdaja ustrezna potrdila.

Zakon o volitvah v državni zbor ponuja volivcem več možnosti za izvrševanje njihove aktivne volilne pravice. Volivci, ki so na dan glasovanja v tujini, ker tam začasno prebivajo (t. im. zdomci), lahko glasujejo po pošti ali na diplomatsko-konzularnem predstavništvu RS. Prav tako je omogočeno glasovanje po pošti iz Republike Slovenije za vse oskrbovance domov za starejše, ki nimajo stalnega prebivališča v domu, za volivce, ki so na zdravljenju v bolnišnicah ali zdraviliščih ter za volivce, ki so na dan glasovanja v zavodu za izvrševanje kazenskih sankcij in po novem tudi za invalide. Volivec pa lahko volilnim organom izrazi svojo namero glasovati na domu (npr. zaradi bolezni), glasovati izven okraja stalnega prebivališča (npr. izseljenec, ki je na dan glasovanja v Republiki Sloveniji in se odloči, da bo glasoval na območju Republike Slovenije, ali volivec, ki je na dan glasovanja izven okraja stalnega prebivališča).

Torej, poleg klasičnega prihoda na matično volišče, lahko volivci izkoristijo tudi možnost glasovanja po pošti iz tujine ali Republike Slovenije, na diplomatsko-konzularnem predstavništvu RS, na domu ali na volišču, ki je izven okraja stalnega prebivališča. Vendar morajo volivci to svojo namero pravočasno sporočiti okrajni oziroma državni volilni komisiji. Za pravilno in zakonito izvrševanje 79.a člena, drugega in novega tretjega odstavka 81. člena, drugega odstavka 82. člena in 83. člena zakona o volitvah v državni zbor državna volilna komisija potrebuje osebne podatke volivca, kot so ime in priimek, rojstni podatki, EMŠO, podatki o prebivališču, elektronski naslov, telefonska številka, podatke o volilni pravici na dan volitev, podatke o volilni enoti in volilnem okraju ter podatke o načinu izvrševanja volilne pravice. Podatki bi se skladno z 21. členom zakona o varstvu osebnih podatkov hranili do poteka namena njihovega zbiranja, to je do pravnomočne potrditve poslanskih mandatov, kasneje pa izbrisali. Predlagana določba tudi omogoča vzpostavitev spletne aplikacije na podlagi katere bi volivci obveščali volilne komisije s pomočjo e-vloge (npr. preko portala e-uprava) in tudi neposredno preverjanje osebnih podatkov iz evidence volilne pravice.

K 12. členu

Enako pravilo glede enakih možnosti obeh spolov, ki velja za liste kandidatov, ki jih predlagajo stranke, velja tudi za liste kandidatov, ki jih s podpisi določijo volivci.

K 13. členu

Ker se je v praksi izkazalo, da si ljudje zakonsko dikcijo »poklic in delo« tolmačijo popolnoma različno, se po novem predlaga, naj predlog liste kandidatov vsebuje naziv izobrazbe, strokovni ali znanstveni naslov in delo, ki ga opravlja.

K 14. členu

Predlagani rok za vložitev kandidatur se usklajuje z rokom, določenim za vlaganje kandidatur pri volitvah poslancev iz RS v Evropski parlament (prvi odstavek 18. člena ZVPEP): rok za vložitev kandidatur se premika s petindvajsetega na najkasneje trideset dni pred dnevom glasovanja, s čimer se zagotavlja dovolj časa za pravna sredstva, za tisk glasovnic in druga volilna opravila. Takšen rok je utemeljen tudi s primerjalno-pravnega vidika.

K 15. členu

Ker se spreminja rok za vložitev kandidature, bi bilo smiselno v 59. členu določiti tudi drug rok za izdajo odločbe o potrditvi in s tem nekaj več časa za samo pripravo nadaljnjih volilnih opravil.

K 16. členu

Ta člen z novim prvim odstavkom odpravlja ugotovljeno protiuustavnost, ki se nanaša na ureditev glasovanja za invalide; ustavno sodišče je ugotovilo, da je ZVDZ v neskladju z ustavo. Zato se določbe 79. a člena spremenijo tako, da morajo biti vsa volišča arhitektonsko dostopna invalidom.

Glede invalidov, ki zato, da bi osebno udeležili svojo volilno pravico, potrebujejo posebne glasovalne naprave, je ustavno sodišče ugotovilo, da je njihov položaj vendarle drugačen kot v primeru fizične dostopnosti do volišč, saj gre za tehnološke posodobitve, ki so dane v zadnjem času in ki so stroškovno sorazmerno zahteven projekt, kar zakonodajalec lahko upošteva pri svoji zakonski ureditvi. Zato predlagatelji ocenjujejo, da v kolikor bi se zakonodajalec odločil za drugačen način glasovanja, prilagojen invalidom oziroma rešitev, s katero bi invalidi tako kot z glasovalnimi napravami lažje izvrševali aktivno volilno pravico, slednje ne bi bilo v nasprotju z odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-156/11-29 z dne 10. 4. 2014. Zato se namesto glasovalnih naprav po zgledu iz tujine invalidom omogoča glasovanje po pošti. Predlagana rešitev se sicer uvaja s spremembo 81. člena, ki določa glasovanje po pošti. Po oceni predlagatelja bi se s tem povečala možnost, da z manjšimi stroški in na lažji način (ni potreben prihod na volišče) svoj glas odda bistveno več invalidov kot jih je doslej uporabljalo glasovalne naprave.

K 17. členu

Opozoriti velja, da po pošti namreč do sedaj niso lahko glasovali le oskrbovanci domov za starejše, ki nimajo stalnega prebivališča v domu, ter volivci, ki so bili na zdravljenju v bolnišnicah, ampak v praksi tudi osebe, ki jim je bila odvzeta prostost ali so bile na prestajanju zaporne kazni. Zatorej velja v tem odstavku urediti tudi ti dve kategoriji volivcev. Spremembe pa se dotikajo tudi vloge volilne komisije volilne enote, ki jo imajo te pri glasovanju po pošti. V praksi se o glasovanju po pošti obvešča okrajne volilne komisije, zato je vloga volilnih komisij volilnih enot pri tem opravilu popolnoma nepotrebna oziroma povzroča samo zmedo, saj morajo te o tem obveščati okrajne volilne komisije (opravljajo samo vlogo posrednika).

Kot že omenjeno, se s spremembo 81. člena omogoča glasovanje po pošti tudi invalidom. Določbe torej dajejo invalidom dodatno možnost načina glasovanja. Po pošti invalidi lahko glasujejo, če to sporočijo okrajni volilni komisiji deset dni pred dnevom glasovanja in predložijo odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida. Nove določbe invalidom sicer omogočajo dve možnosti. Omogoča se jim, da za vsako glasovanje sproti obveščajo volilni organ ali želijo glasovati po pošti. Slednje jim torej ne onemogoča, da volilno pravico izvršijo na volišču, če te možnosti na naslednjem glasovanju ne izkoristijo oziroma se zanjo ne odločijo. Omogoča pa se jim tudi, da se za glasovanje po pošti odločijo za stalno oziroma do preklica. Kar pomeni, da mora slednje državna volilna ustrezno označiti v evidenci volilne pravice in se jim za vsako naslednje glasovanje glasovnico avtomatično pošlje po pošti (do preklica).

Tretji odstavek 81. člena veljavnega zakona (ki v primeru glasovanja oskrbovancev domov za starejše oziroma volivce v bolnišnicah določa, da se »glasovanje po pošti opravi pred dnevom, ki je določen z razpisom kot dan glasovanja«) zaradi določb 18. člena tega zakona oziroma 3. odstavka spremenjenega 87. člena (iz glasovnice bo razvidno, da je bilo glasovanje po pošti opravljeno pred 19. uro na dan glasovanja, ne več na dan pred dnevom glasovanja) ni več potreben.

K 18. členu

Določba odpravlja ugotovljeno protiuustavnost, ki se nanaša na ureditev volitev po pošti; ustavno sodišče je ugotovilo, da je ZVDZ v neskladju z Ustavo RS, ker ne ureja podrobneje pravil o glasovanju po pošti – pravna praznina. Predlog sledi rešitvam iz predloga novele ZVDZ, ki jo je leta 2011 predlagala vlada, in sicer v tem, da mora biti iz glasovnic razvidno, da je bilo glasovanje po pošti opravljeno pred 19. uro na dan glasovanja, ne več na dan pred dnevom glasovanja. Namen določbe, da mora biti glasovanje po pošti opravljeno pred dnevom glasovanja je bil v tem, da volivec ni – preden glasuje – seznanjen z izidom volitev; če glasovnica prispe k okrajni volilni komisiji pred zaprtjem volišča, ni dvoma, da je bila oddana, preden so bili znani rezultati, in zato ni pomembno, kateri dan pred 19. uro na dan glasovanja je bilo glasovanje opravljeno. Če glasovnica prispe po pošti po zaprtju volišč, pa mora biti iz poštnega žiga oziroma iz drugih listin razvidno, da so bile glasovnice oddane pred 19. uro na dan glasovanja, ko postanejo znani delni izidi glasovanja. Volilna komisija bo tako ugotovila izid glasovanja po pošti po glasovnicah, ki bodo prispele k njej do 19. ure na dan glasovanja, upoštevala pa bo (kot to velja tudi po veljavni zakonodaji) vse glasovnice, ki bodo po pošti iz Slovenije prispele do 12. ure na dan po dnevu glasovanja, iz tujine pa do 12. ure osmega dne po dnevu glasovanja, če bo iz njih razvidno, da so bile oddane na pošto pred 19. uro na dan glasovanja.

K 19. členu

V tem členu se določa pravno varstvo oziroma možnost vložitve pritožbe zoper odločitev oz. ugotovitveni sklep državne volilne komisije, ki v primeru prenehanja funkcije poslanca ali pa v primeru začasnega mirovanja opravljanja poslanske funkcije ugotavlja, kateremu od kandidatov na listi kandidatov pripade nadomestni ali pa začasni poslanski mandat. Prvi odstavek torej določa dve pritožbi zoper dva različna akta, drugi odstavek pa uvaja tudi obvezne sestavine pritožbe.

K 20. členu

V tem členu se zneski v tolarjih nadomeščajo z zneski v evrih. Črtata se tudi določbi tretjega in četrtega odstavka, s katerima je predpisana globa za kršitev volilnega molka; sama prepoved, pa tudi sankcija je predpisana v Zakonu o volilni in referendumski kampanji. Predlog sprememb tega člena določa tudi, da naloge

prekrškovnega organa za kršitve določb 65. člena (agitacija na volišču), 75. člena in 78. člena opravlja policija.

K 21. členu

Državna volilna komisija bi v skladu z novo določbo 10. člena tega zakona imenovala tajnike in njihove namestnike po preteku mandata volilnih komisij (volilne komisije volilnih enot in okrajne volilne komisije), ki so tajnike imenovala in sicer sedanjim volilnim komisijam poteče mandat februarja 2019. Tajnike volilnih komisij bi državna volilna komisija imenovala istočasno kot volilne komisije volilnih enot in okrajne volilne komisije.

K 22. členu

Predlog besedila zakona, ki je bil v državnem zboru zavržen, je predvidel kot rok za odpravo protiuustavnosti naslednje redne volitve. Ker neizvršitev odločbe ustavnega sodišča pomeni kršitev 2. člena in 3. člena ustave in ker so bila dana opozorila, da bi se ta rok v primeru predčasnih volitev tudi v tem mandatu lahko zavlekel (od leta 2008 smo bili priča 2 predčasnim volitvam), se z zakonom določa kar z datumom opredeljen rok za uporabo 17. člena, ki volilnim organom še vedno zagotavlja zadosten čas, da določijo volišča, ki bodo dostopna invalidom. Predlagani rok tudi omogoča da se poskrbi za prilagoditev dostopov za invalide v vse tiste predvsem javne objekte, v katerih se nahaja veliko število volišč (npr. osnovne šole, objekti upravnih enot, knjižnice, zdravstveni domovi ipd.). Prav tako ta rok še vedno omogoča, da bodo lahko invalidi na naslednjih državnozborskih volitvah glasovali na ustavno skladen način. Za določitev volišč so namreč pristojne okrajne volilne komisije. Nemogoče je pričakovati, da bo 88 okrajnih volilnih komisij uspelo izvršiti zakon oz. 17. člen do volitev predsednika republike, poleg tega pa so z odpravljanjem predvsem arhitektonskih ovir povezane mnoge ovire. Ker pa bo zakon sprejet do razpisa volitev predsednika republike, se glede na nove določbe 81. člena, ki invalidom omogočajo glasovanje po pošti, v prehodnih določbah določa, da se že na teh volitvah glasovalne naprave ne uporabljajo več.

K 23. členu

Ta člen predstavlja končno določbo in določa začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO ALI DOPOLNJUJEJO

5. člen

Javna volilna propaganda se mora končati najkasneje 24 ur pred dnem glasovanja.

17. člen

Če poslancu preneha mandat, razen če je odstopil prej kot v šestih mesecih od potrditve mandata, postane poslanec za preostanek mandatne dobe tisti kandidat z iste liste kandidatov, ki bi bil izvoljen, če ne bi bil izvoljen poslanec, ki mu je prenehal mandat.

Če preneha mandat poslancu narodne skupnosti, postane poslanec za preostanek mandatne dobe tisti kandidat s seznama kandidatov, ki bi bil izvoljen, če ne bi bil izvoljen poslanec, ki mu je prenehal mandat.

Če kandidat iz prvega oziroma drugega odstavka tega člena v roku osmih dni ne sporoči, da sprejema mandat, se ta pravica prenese na naslednjega kandidata.

18. člen

Če na listi oziroma seznamu iz prejšnjega člena ni naslednjega kandidata, se opravijo nadomestne volitve.

Nadomestne volitve se opravijo tudi, če poslancu v primeru iz prvega odstavka prejšnjega člena preneha mandat, ker je odstopil prej kot v šestih mesecih od potrditve mandata.

Nadomestne volitve se ne opravijo, če poslancu preneha mandat manj kot šest mesecev pred potekom mandatne dobe državnega zbora, razen če zbor odloči drugače.

Na nadomestnih volitvah se poslanec izvoli za čas do izteka mandatne dobe državnega zbora.

19. člen

Nadomestne volitve razpiše predsednik republike najkasneje v petnajstih dneh po ugotovitvi državnega zbora o prenehanju mandata.

Nadomestne volitve se opravijo v volilni enoti, v kateri je bil izvoljen poslanec, ki mu je prenehal mandat.

Na nadomestnih volitvah je izvoljen kandidat, ki je dobil največ glasov.

Če se na nadomestnih volitvah v volilni enoti voli dvoje ali več poslancev, se glasuje o vseh kandidatih na listah kandidatov v vseh volilnih okrajih. Volivec lahko glasuje za največ toliko kandidatov, kolikor poslancev se voli na nadomestnih volitvah v volilni enoti. Izvoljeni so kandidati, ki so dobili največ glasov.

Nadomestne volitve se opravijo po določbah tega zakona, ki veljajo za splošne volitve, kolikor ni v tem členu drugače določeno.

25. člen

Član volilnega organa ne more hkrati kandidirati na volitvah.

Če član volilnega organa sprejme kandidaturo, mu po zakonu preneha funkcija člana v volilnem organu.

Člani volilnih organov ne morejo biti predstavniki oziroma zaupniki list kandidatov.

29. člen

Državni organi in organi lokalne samouprave so dolžni pomagati volilnim organom pri njihovem delu ter jim na njihovo zahtevo dati podatke, ki jih potrebujejo pri svojem delu.

Administrativne in tehnične pogoje za delovanje okrajnih volilnih komisij in volilnih komisij volilnih enot zagotavljajo upravne enote, na katerih je sedež teh komisij.

Če izvedba javnega naročila zaradi rokov, ki jih zahteva izvedba predčasnih volitev, ali drugih resnih razlogov ni mogoča, poskrbi za tisk in distribucijo tiskanega gradiva, ki ga določi pristojni volilni organ, podjetje, ki ga zakon določa kot založnika Uradnega lista Republike Slovenije.

30. člen

Pri delu volilnih komisij volilnih enot in državne volilne komisije so lahko navzoči predstavniki list kandidatov.

Pri delu volilnih odborov in okrajnih volilnih komisij so lahko navzoči zaupniki list kandidatov.

Predstavniki in zaupniki list kandidatov lahko opozorijo predsednika volilnega organa na nepravilnosti.

32. člen

Državno volilno komisijo imenuje državni zbor.

Državno volilno komisijo sestavljajo predsednik in pet članov ter njihovi namestniki.

Za predsednika državne volilne komisije in njegovega namestnika se imenujeta sodnika vrhovnega sodišča.

Dva člana in dva namestnika članov državne volilne komisije se imenujeta izmed pravnih strokovnjakov. Trije člani in namestniki članov državne volilne komisije se imenujejo po predlogih poslanskih skupin, pri čemer se upošteva sorazmerna zastopanost političnih strank.

35. člen

Če bi članom volilnih komisij prenehal mandat v času po razpisu volitev, se jim mandat podaljša do konca volitev.

36. člen

Volilna komisija ima tajnika, ki ima lahko največ dva namestnika. Tajnika in namestnika volilna komisija imenuje izmed uradnikov.

37. člen

Državna volilna komisija:

- 1) skrbi za zakonitost volitev in enotno uporabo določb tega zakona, ki se nanašajo na volilne postopke,
- 2) usklajuje delo volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij in daje strokovna navodila v zvezi z izvajanjem tega zakona ter nadzoruje njihovo delo,
- 3) predpiše obrazce za izvrševanje tega zakona,
- 4) določa enotne standarde za volilni material in določa druge materialne pogoje za izvedbo volilnih opravil,
- 5) objavlja izide volitev v državni zbor,
- 6) izdaja potrdila o izvolitvi,
- 7) ugotavlja, katere liste kandidatov so na ravni države prejele štiri ali več odstotkov glasov, oddanih za vse liste,
- 8) skrbi za izvedbo glasovanja na diplomatsko-konzularnih predstavništvih Republike Slovenije,
- 9) organizira izobraževanje za člane drugih volilnih organov,
- 10) opravlja druge naloge, ki jih določa zakon.

Državna volilna komisija določi, katere volilne spise ji mora poslati volilna komisija volilne enote oziroma okrajna volilna komisija, v kakšnem roku in na kakšen način.

Državna volilna komisija lahko prenese na volilno komisijo posebne volilne enote za volitve poslancev narodnih skupnosti posamična opravila iz svoje pristojnosti.

Strokovne, administrativne in tehnične naloge za državno volilno komisijo opravlja služba državne volilne komisije. Organizacijo in delo te službe uredi državna volilna komisija z aktom. Službo državne volilne komisije vodi direktor, ki opravlja tudi naloge tajnika te komisije. Direktorja, na podlagi javnega natečaja za mandatno obdobje petih let, imenuje državna volilna komisija. Za postopek izbire, imenovanja in razrešitve se smiselno uporabljajo določbe zakona, ki ureja javne uslužbenke, in se nanašajo na generalne direktorje direktoriatov, razen določb, ki omogočajo razrešitev iz nekrivdnih razlogov.

44. člen

Volivci določijo listo kandidatov s podpisovanjem.

V posamezni volilni enoti lahko določi listo kandidatov s podpisi skupina najmanj tisoč volivcev, ki imajo stalno prebivališče v volilni enoti.

Za liste iz tega člena se uporablja določba šestega odstavka 43. člena tega zakona.

51. člen

Lista kandidatov se vloži pri volilni komisiji volilne enote. Predlog liste kandidatov mora vsebovati oznako volilne enote, ime predlagatelja, ime liste, osebne podatke kandidatov – ime, priimek, rojstni podatki, poklic in delo, ki ga opravlja, in stalno prebivališče ter ime, priimek in naslov stalnega prebivališča predstavnika liste. Listi morajo biti priložena pisna soglasja kandidatov, da sprejemajo kandidaturo, ter s tem zakonom določeno najmanjše število podpisov volivcev na predpisanih obrazcih.

Predlogu liste je treba priložiti tudi razporeditev kandidatov z liste kandidatov po volilnih okrajih.

Listi kandidatov, ki jo vloži politična stranka, mora biti priložen tudi zapisnik o določitvi liste kandidatov in pravila politične stranke, ki se nanašajo na določanje kandidatov na volitvah v državni zbor.

54. člen

Liste kandidatov se predložijo volilni komisiji volilne enote najkasneje petindvajseti dan pred dnevom glasovanja.

Ko volilna komisija volilne enote prejme listo kandidatov, takoj preizkusi, ali je pravočasno vložena in ali je določena v skladu s tem zakonom.

59. člen

Odločbo o potrditvi oziroma o zavrnitvi liste kandidatov izda volilna komisija volilne enote najpozneje do osemnajstega dne pred dnevom glasovanja. Odločbo pošlje predstavniku liste kandidatov.

79.a člen

Okrajna volilna komisija za območje okraja določi najmanj eno volišče, ki je dostopno invalidom. Volivci, ki želijo glasovati na tem volišču, morajo to svojo namero sporočiti okrajni volilni komisiji najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja. Na tem volišču lahko volilna komisija omogoči glasovanje s posebej prilagojenimi glasovnicami in glasovalnimi stroji.

Okrajna volilna komisija določi tudi najmanj eno volišče, na katerem lahko glasujejo volivci, ki nimajo stalnega prebivališča na območju okraja, če to svojo namero sporočijo okrajni volilni komisiji, na območju katere so vpisani v volilni imenik, najpozneje tri dni pred dnevom glasovanja.

81. člen

Volivci ne smejo biti vpoklicani na vojaške vaje na dan glasovanja.

Po pošti lahko glasujejo tudi oskrbovanci domov za starejše, ki nimajo stalnega prebivališča v domu, ter volivci, ki so na zdravljenju v bolnišnicah, če to sporočijo okrajni volilni komisiji ali volilni komisiji volilne enote najkasneje deset dni pred dnevom glasovanja.

Glasovanje po pošti se opravi pred dnevom, ki je določen z razpisom kot dan glasovanja.

87. člen

Okrajna volilna komisija ugotovi za območje volilnega okraja, koliko volivcev je vpisanih v volilni imenik, koliko jih je na voliščih glasovalo po volilnem imeniku in koliko jih je glasovalo s potrdili, koliko jih je glasovalo po pošti, koliko glasovnic je bilo neveljavnih ter koliko glasov so dobili posamezni kandidati in posamezne liste kandidatov. Volilna komisija ugotovi tudi izid glasovanja po pošti, pri čemer upošteva glasovnice, ki so prispele po pošti do 12. ure na dan po dnevu glasovanja, razen za glasovnice, ki so prispele iz tujine. Pri ugotavljanju izida glasovanja po pošti iz tujine se upoštevajo glasovnice, ki so prispele po pošti do 12. ure osmega dne po dnevu glasovanja.

109. člen

Zoper odločitev volilne komisije, ki lahko vpliva na potrditev poslanskih mandatov, ima vsak kandidat in predstavnik liste kandidatov pravico do pritožbe na državni zbor. Pritožba se lahko vloži najkasneje do prve seje državnega zbora, pritožba, ki se nanaša na naknadne ali ponovne volitve, pa najkasneje 15 dni od dneva teh volitev. Državni zbor odloča o pritožbi ob potrditvi poslanskih mandatov.

110. člen

Z globo najmanj 30.000 tolarjev se kaznuje za prekršek:

1. kdor ravna v nasprotju s 5. členom tega zakona,
2. kdor agitira na volišču (65. člen),
3. kdor potem, ko je glasoval, na opomin predsednika volilnega odbora noče oditi z volišča (75. člen),
4. kdor moti red na volišču (78. člen).

Z globo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje za prekršek, kdor v nasprotju z 78. členom tega zakona pride na volišče z orožjem ali nevarnim orodjem ali kdor brez naročila predsednika volilnega odbora ukaže, da se pripelje na volišče oborožena sila ali jo pripelje sam.

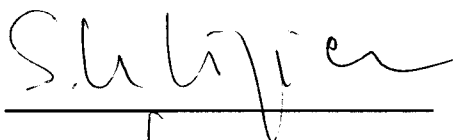
Z globo najmanj 200.000 tolarjev se kaznuje pravna oseba, samostojni podjetnik posameznik ali posameznik, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju s 5. členom tega zakona.

Z globo najmanj 50.000 tolarjev se kaznuje odgovorna oseba pravne osebe, samostojnega podjetnika posameznika ali posameznika, ki samostojno opravlja dejavnost, ki ravna v nasprotju s 5. členom tega zakona.

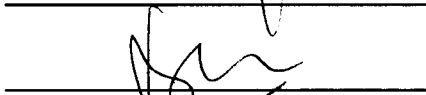
Naloge prekrškovnega organa za kršitve iz 75. in 78. člena tega zakona opravlja Policija, za kršitve iz 5. in 65. člena tega zakona pa ministrstvo, pristojno za notranje zadeve.

Podpisi poslank in poslancev PS SMC

dr. Simona Kustec Lipicer

Urška Ban

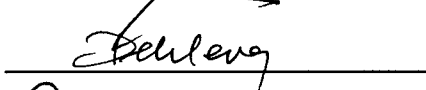
dr. Milan Brglez

mag. Tanja Cink

Erika Dekleva

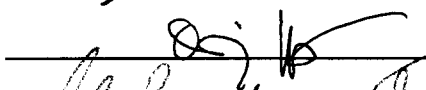
Marjan Dolinšek

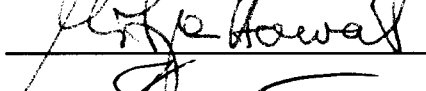
Marko Ferluga

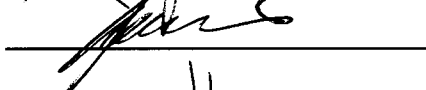
Irena Grošelj Košnik

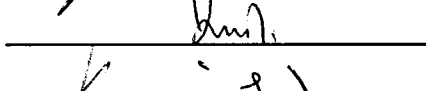
dr. Mitja Horvat

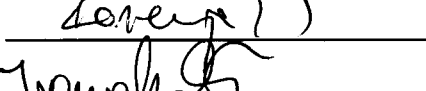
mag. Aleksander Kavčič

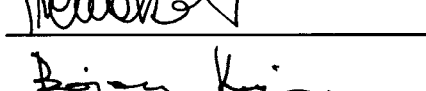
Anita Koleša

Ksenija Korenjak Kramar

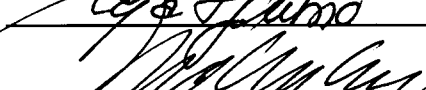
Irena Kotnik

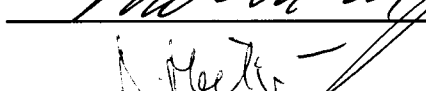
mag. Bojan Krajnc

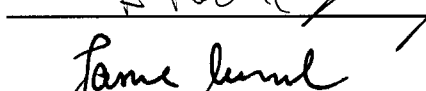
Teja Ljubič

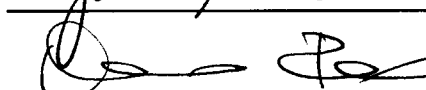
Jani Möderndorfer

dr. Dragan Matić

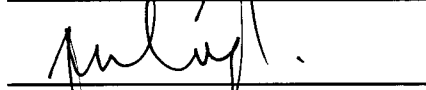
dr. Jasna Murgelj

Andreja Potočnik

Vlasta Počkaj

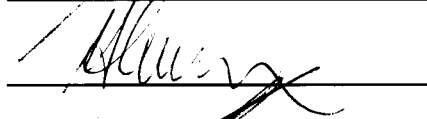
Ivan Prelog

Dušan Radič

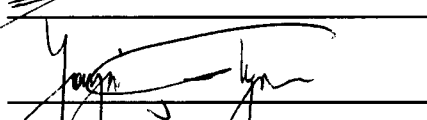
mag. Branislav Rajič

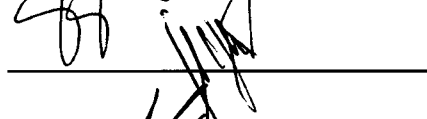
Danilo Anton Ranc

Kamal Izidor Shaker

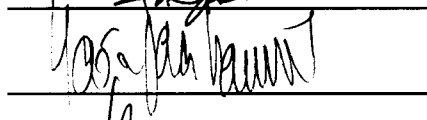
Janja Sluga

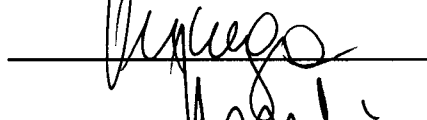
Vojka Šergan

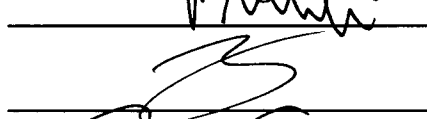
Ivan Škodnik

Maruša Škopac

Saša Tabakovič

Vesna Vervega

mag. Dušan Verbič

Simon Zajc

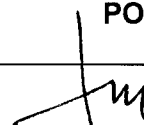

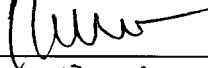
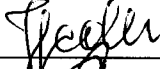
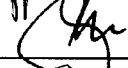

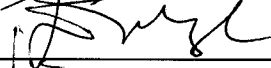
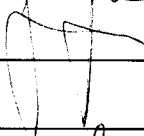
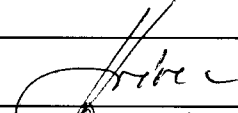

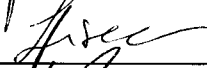

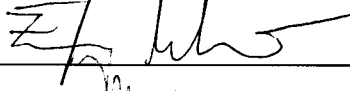

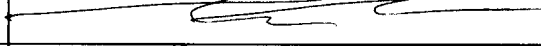

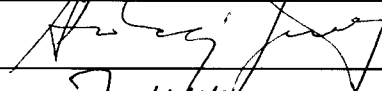

Igor Zorčič

Branko Zorman

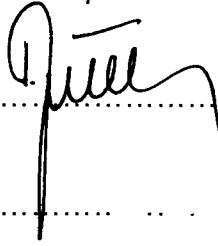
PODPISI POSLANK IN POSLANCEV SDS

ŠT.	IME IN PRIIMEK	PODPIS
1.	JOŽE TANKO	
2.	ANJA BAH ŽIBERT	
3.	FRANC BREZNIK	
4.	NADA BRINOVŠEK	
5.	JELKA GODEC	
6.	DR. VINKO GORENAK	
7.	MAG. BRANKO GRIMS	
8.	EVA IRGL	
9.	JANEZ JANŠA	
10.	DANIJEL KRIVEC	
11.	SUZANA LEP ŠIMENKO	
12.	TOMAŽ LISEC	
13.	DR. ANŽE LOGAR	
14.	ŽAN MAHNIČ	
15.	BOJAN PODKRAJŠEK	
16.	MAG. MARKO POGAČNIK	
17.	MARIJAN POJBIČ	
18.	MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	
19.	LJUBO ŽNIDAR	

Ime in priimek

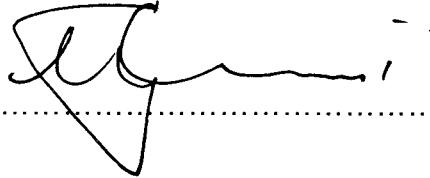
Podpis

Franc Jurša

Mag. Julijana Bizjak Mlakar

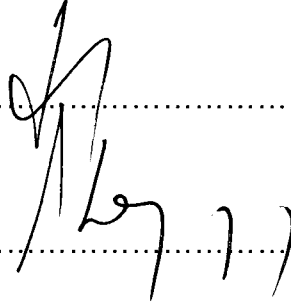
Tomaž Gantar

Primož Hainz

Hainz

Ivan Hršak

Benedikt Kopmajer

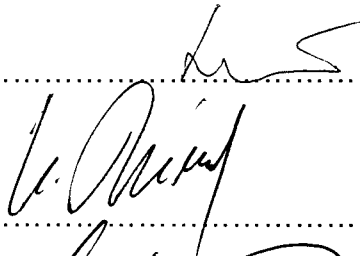
Marjana Kotnik Poropat

M. Kotnik

Marija Antonija Kovačič

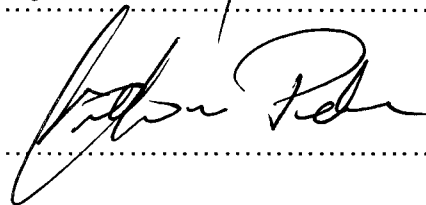
Kovačič

Marinka Levičar

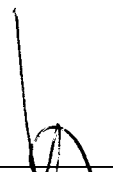
Uroš Prikl

Peter Vilfan

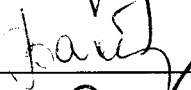

Podpisi poslank in poslancev:

Matjaž HAN

Marija BAČIČ

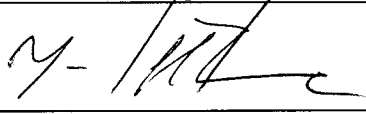
Mag. Bojana MURŠIČ

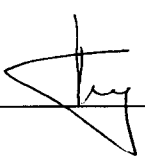
Matjaž NEMEC

Jan ŠKOBERNE

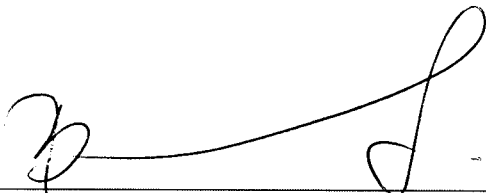

Janko VEBER

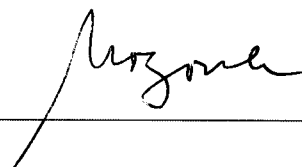

Podpisa poslank

mag. Alenka Bratušek

dr. Mirjam Bon Klanjšček

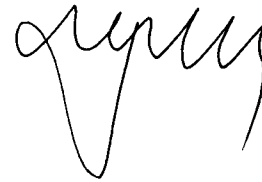
Podpisa poslancev Poslanske skupine italijanske in madžarske narodne skupnosti za
vložitve

**Predloga zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v Državni zbor
v zakonodajni postopek.**

Roberto Battelli

Handwritten signature of Roberto Battelli in black ink.

Dr. László Göncz

Handwritten signature of Dr. László Göncz in black ink.

PRILOGA:

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV:

Republika Slovenija
Državna volilna komisija
 Služba komisije

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

VODJEM POSLANSKIH SKUPIN:

PS STRANKE MODERNEGA CENTRA (SMC)

PS SLOVENSKE DEMOKRATSKE STRANKE (SDS)

PS DEMOKRATIČNE STRANKE UPOKOJENCEV SLOVENIJE (DESUS)

PS SOCIALNIH DEMOKRATOV (SD)

PS ZDRUŽENA LEVICA (ZL)

PS NOVE SLOVENIJE - KRŠČANSKIH DEMOKRATOV (NSI)

PS ITALIJANSKE IN MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI (IMNS)

PS NEPOVEZANIH POSLANCEV (NP)

NEPOVEZANI POSLANEC G. ANDREJ ČUŠ (NEP – AČ)

NEPOVEZANI POSLANEC G. ZVONKO LAH (NEP - ZL)

gp@dz-rs.si

Številka: 001-1/2016-7

Datum: 1. 12. 2016

Zadeva: Predlog sprememb Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ)

Spoštovani,

odbor za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je na 30. redni seji, dne 30. 11. 2016, obravnaval Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ-C) EPA 483 – VII. Na navedeni seji je bilo napovedano, da bodo poslanske skupine pristopile k oblikovanju nove novele Zakona o volitvah v državni zbor (v nadaljnjem besedilu: ZVDZ) s katero se bo odpravila neskladnost tega zakona z Ustavo, ki jo je ugotovilo Ustavno sodišče Republike Slovenije z odločbo št. U-I-156/11-29 z dne 10. 4. 2014.

V skladu z našo napovedjo vam pošiljamo predlog sprememb, ki so povzete iz predloga, ki ga je sprejela Državna volilna komisija (v nadaljnjem besedilu: DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA) na podlagi podrobnega Poročila o izvedbi predčasnih volitev v Državni zbor leta 2011¹, ki ga je pripravila Služba DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA. Predlagamo naslednje spremembe:

1. Glasovanje z glasovalno napravo (79.a člen ZVDZ)

Predlagamo, da se določba glasi:

¹ Poročilo javno dostopno na spletnem mestu DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA oziroma na povezavi: <http://www.drzavna.volilna.komisija-rs.si/files/files/Porocilo-o-izvedbi-predcasnih-volitev-v-DZ---koncni-20.4.2012-1.pdf>

»Državna volilna komisija na podlagi podatkov o dosednji uporabi glasovalnih naprav na območju volilne enote določi največ pet volišč, ki se opremijo s posebej prilagojenimi glasovalnimi napravami, ki so namenjene za glasovanje invalidov in določi način glasovanja ter pogoje za uporabo naprav. Seznam volišč iz prejšnjega stavka se objavi skupaj s seznamami potrjenih list kandidatov in seznamami kandidatov iz 61. člena tega zakona. Invalid, ki želi glasovati na drugem volišču, ki je opremljeno s posebej prilagojeno glasovalno napravo, mora svojo namero sporočiti okrajni volilni komisiji, na območju katere je vpisan v volilni imenik, najkasneje tri dni pred dnem glasovanja in priložiti odločbo pristojnega organa o priznanju statusa invalida.«.»

Obrazložitev:

Dosedanja praksa je, da volišča, ki se opremijo z glasovalno napravo, določi DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA. Po sklepu DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA, ki ga je sprejela na podlagi temeljite analize, je takih volišč 30. Sedeži volišč, ki so opremljeni z glasovalno napravo, se objavijo v nenaslovljeni publikaciji, ki jo prejmejo vsa gospodinjstva v RS. Tudi za tovrstno posebno obliko glasovanja morajo volivci – invalidi najkasneje tri dni pred dnem glasovanja okrajni volilni komisiji sporočiti, da želijo glasovati na volišču, na katerem se glasuje z glasovalno napravo, če je glasovalna naprava na volišču, ki ni njihovo matično volišče.

Določbo člena bi bilo potrebno dopolniti na ta način, da se določi največje število glasovalnih naprav na volilno enoto. S tako oblikovano določbo bi:

1. omogočili DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA da, v kolikor se za to pokažejo utemeljeni razlogi, poveča sedanji standard opremljenosti volišč z glasovalnimi napravami in
2. omogočili občinskim volilnim komisijam (ta določba se smiselno uporablja tudi za lokalne volitve), da na podlagi potreb določi število volišč, ki se opremijo z glasovalno napravo. V zvezi s tem menimo, da bi se moralo to vprašanje posebej urediti v Zakonu o lokalnih volitvah kot »lex specialis«.

Menimo, da takšna določba v celoti upošteva odločbo Ustavnega sodišča Republike Slovenije št. U-I-156/11-29 z dne 10. 4. 2014, v kateri je US ugotovilo, da je sedanja določba 79. a člena v nasprotju z Ustavo ker ne določa obveznosti in nobenih meril za določitev prilagojenih volišč invalidom. Glede invalidov, ki zato, da bi osebno udeležili svojo volilno pravico, potrebujejo posebne glasovalne naprave je US ugotovilo, da je njihov položaj vendarle drugačen kot v primeru fizične dostopnosti do volišč, saj gre za tehnološke posodobitve, ki so dane v zadnjem času in ki so stroškovno sorazmerno zahteven projekt, kar zakonodajalec lahko upošteva pri svoji zakonski ureditvi. Ustavno sodišče se v odločitvi ni izrekalo o tem, ali bi bila zakonska ureditev z vzpostavitvijo pogojev, ki bi na koncu pripeljali do točno enakega, manjšega ali večjega števila teh glasovalnih naprav, ustavno skladna. Zakonodajalec pa mora upoštevati njihovo primerno število, ki bo zagotovilo še dopustno sorazmernost morebitnega posega.

2. Volilne komisije in tajniki volilnih komisij (33., 34., in 36. člen ZVDZ)

DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA predlaga, da se prouči možnost, da se v ZVDZ:

1. določijo razlogi in postopek za morebitno razrešitev predsednika, članov ter njihovih namestnikov volilnih komisij volilnih enot in okrajnih volilnih komisij;
2. določi pristojnost DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA za imenovanje tajnikov volilnih enot in okrajnih komisij;
3. določijo razlogi in postopek za njihovo morebitno razrešitev; in razrešitev tajnikov oziroma namestnikov tajnikov volilnih komisij;
4. določijo pogoji, ki jih mora izpolnjevati uradnik, da je lahko imenovan za tajnika oziroma namestnika volilne komisije;
5. predpiše, da so navodila, ki jih izda DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA na podlagi 37. člena ZVDZ, za volilne organe obvezna.

Obrazložitev:

Ad 1) Veljavna zakonodaja ne omogoča, da bi DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA v primeru nepravilnega ali celo nezakonitega dela predsednika, njegovega namestnika, člana in njegovega namestnika, ali pa celotnega volilnega organa, ki ga je sicer imenovala, kakorkoli ukrepala.

Ad 2 in 3) Tajniki volilnih organov in njihovi namestniki imajo v vseh fazah volilnega postopka zahtevno in odgovorno nalogo. Zato naj bo za njihov izbor odgovorna DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA, ki pa mora imeti v primeru njihovega nepravilnega ali celo nezakonitega dela tudi možnost, da jih s funkcije, na katero jih je imenovala, predčasno razreši.

AD 4) Veljavna zakonodaja ne določa pogojev, ki bi jih moral izpolnjevati uradnik, da bi bil lahko imenovan za tajnika ali namestnika tajnika volilnega organa. Po oceni DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA bi bilo potrebno določiti vsaj minimalno stopnjo uradniškega naziva, minimalno delovno dobo, morda tudi minimalno dobo izkušenj na področju volitev itd. Ob upoštevanju narave in vsebine volilnih opravil bi bila morda celo najprimernejša rešitev, da bi bila dela tajnika volilnega organa zaupana uradniku, ki na upravni enoti opravlja dela in naloge vodje notranje organizacijske enote, ki je pristojna za upravne notranje zadeve, saj je to področje še najbolj povezano z volilnimi postopki.

AD 5) DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA izdaja na podlagi 37. člena ZVDZ navodila, ki pa jih vsi volilni organi vedno ne upoštevajo. ZVDZ naj zato predpiše, da so navodila, ki jih izda DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA na podlagi zakonskega pooblastila, za nižje volilne organe obvezna.

3. Volilni odbori (41. člen)

DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA predlaga, da se prouči možnost, da je lahko za predsednika in namestnika predsednika volilnega odbora imenovana le oseba, ki je uspešno opravila tečaj usposabljanja za vodenje volilnega odbora. Izjema bi veljala le za volilne odbore na DKP, ki bi jih tudi v prihodnje imenovala DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA za vsako glasovanje posebej, predsedniku in njegovemu namestniku pa ne bi bilo treba opraviti tečaja usposabljanja.

Obrazložitev:

Vloga volilnih odborov, ki vodijo glasovanje, je izredno pomembna. Zato bi po oceni DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA vsaj predsednik volilnega odbora in njegov namestnik morala pred imenovanjem uspešno opraviti tečaj usposabljanja za vodenje volilnega odbora. Pri imenovanju volilnih odborov na DKP bi obveljala dosedanja ureditev.

4. Dostop za opazovalce volitev

DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA predlaga, da se prouči možnost, da se v ZVDZ zagotovi pravna podlaga za učinkovito uresničevanje 8. člena Kopenhagenskega dokumenta iz leta 1990 in za zagotavljanje polnega dostopa do volilnega postopka za opazovalce. ZVDZ naj vsebuje izrecno določilo o opazovanju volitev, ki bi posebej urejalo pravice in odgovornosti opazovalcev, kot tudi podrobnosti glede njihove akreditacije.

Obrazložitev:

Čeprav veljavni ZVDZ posebej ne ureja dostopa za opazovalce volitev, je DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA pri vseh dosedanjih volitvah in referendumih omogočila mednarodnim organizacijam in predstavnikom volilnih komisij drugih držav, da so po predhodni najavi opazovali celoten potek

volitev. Bi pa bilo treba po oceni DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA tudi to področje zakonsko urediti. Tako je tudi priporočilo Urada za demokratične institucije in človekove pravice (OVSE) v poročilu misije, ki je opazovala in ocenjevala izvedbo predčasnih volitev v državni zbor (točka C na 8. strani poročila OVSE z dne 7. 2. 2012).

5. Varstvo volilne pravice

DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA predlaga, da se prouči ustreznost (sedanja morebitna podnormiranost) določb ZVDZ, ki urejajo varstvo volilne pravice.

Obrazložitev:

Predlog je v skladu s priporočilom OVSE (XIV. točka poročila OVSE z dne 7. 2. 2012).

6. Postopki javnega naročanja (29. člen ZVDZ)

DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA predlaga, da se črta tretji odstavek 29. člena.

Obrazložitev:

Tretji odstavek ni skladen z določbami Zakona o javnem naročanju in je povsem nepotreben, ker Zakon o javnem naročanju omogoča da DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA vedno izvede postopek javnega naročanja.

7. Določitev nove pristojnosti DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA (37. člen ZVDZ)

Predlagamo, da se vključi amandma, ki smo ga predlagali k 10. členu ZVDZ-C in se nanaša na upravljanje, zbiranje in uporabo podatkov, ki jih DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA potrebuje za izvajanje 79.a člena, drugega odstavka 81. člena, drugega odstavka 82. člena in 83. člena tega zakona.

Obrazložitev:

Zakon o volitvah v državni zbor ponuja volivcem več možnosti za izvrševanje njihove aktivne volilne pravice. Volivci, ki so na dan glasovanja v tujini, ker tam začasno prebivajo (t. i. zdomci), lahko glasujejo po pošti ali na diplomatsko-konzularnem predstavništvu Republike Slovenije. Prav tako je omogočeno glasovanje po pošti iz Slovenije za vse oskrbovance domov za starejše, ki nimajo stalnega prebivališča v domu, za volivce, ki so na zdravljenju v bolnišnicah ali zdraviliščih ter za volivce, ki so na dan glasovanja v zavodu za izvrševanje kazenskih sankcij. Volivec pa lahko volilnim organom izrazi svojo namero glasovati na domu (npr. zaradi bolezni), glasovati izven okraja stalnega prebivališča (npr. izseljenec, ki je na dan glasovanja v Republiki Sloveniji in se odloči, da bo glasoval na območju Republike Slovenije, ali volivec, ki je na dan glasovanja izven okraja stalnega prebivališča), ali glasovati na volišču, ki je dostopno invalidom ali/in opremljeno z glasovalno napravo, pa ni njegovo matično volišče.

Torej, poleg klasičnega prihoda na matično volišče, lahko volivci izkoristijo tudi možnost glasovanja po pošti iz tujine ali Slovenije, na diplomatsko-konzularnem predstavništvu Republike Slovenije, na domu ali na volišču, ki je izven okraja stalnega prebivališča. Vendar morajo volivci to svojo namero pravočasno sporočiti okrajni oziroma državni volilni komisiji. Za pravilno in zakonito izvrševanje 79.a člena, drugega odstavka 81. člena, drugega odstavka 82. člena in 83. člena Zakona o volitvah v državni zbor DRŽAVNA VOLILNA KOMISIJA potrebuje osebne podatke volivca, kot so ime in priimek, rojstni podatki, EMŠO, podatki o prebivališču, elektronski

naslov in telefonska številka. Podatki bi se skladno z 21. členom Zakona o varstvu osebnih podatkov hranili do poteka namena njihovega zbiranja, to je do pravnomočne potrditve poslanskih mandatov, kasneje pa izbrisali.

Poleg zgoraj navedenih sprememb podpiramo tudi **naslednje spremembe, ki so bile zajete v Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o volitvah v državni zbor (ZVDZ-C) EPA 483 – VII:**

1. spremembo in dopolnitev 17. člena ZVDZ (3. člen ZVDZ-C),
2. spremembo in dopolnitev 18. člena ZVDZ (4. člen ZVDZ-C),
3. spremembo 19. člena ZVDZ (5. člen ZVDZ-C),
4. spremembo 25 člena ZVDZ (6. člen ZVDZ-C)
5. spremembo in dopolnitev 30. člena (8. člen ZVDZ-C), ki že povzema naš predlog pod zaporedno št. 4,
6. dopolnitev 32. člena (9. člen ZVDZ-C),
7. spremembo 65. člena (16. člena ZVDZ-C)
8. spremembo in dopolnitev 79.a člena ob upoštevanju našega predloga pod zaporedno št. 1,
9. spremembo 81. člena (18. člen ZVDZ-C)
10. spremembo in dopolnitev 87. člena (19. člen ZVDZ-C)

Prosimo vas, da predloge proučite in jih, če boste ocenili, da so primerni, ustrezno vključite v besedilo nove novele ZVDZ. Menimo, da bi te spremembe povečale učinkovitost dela volilnih organov, volivkam in volivcem olajšale izvrševanje volilno pravico in nenazadnje povečale učinkovitost ter legitimnost volitev.

Predloge sprememb smo vam pripravljene dodatno obrazložiti in predstaviti vse podatke, ki so pomembni pri zakonski ureditvi glasovanja invalidov (79.a člen ZVDZ) oziroma druge podatke in informacije, ki jih potrebujete za vašo odločitev.

S spoštovanjem,

Dušan Vučko
Direktor

OVSE
Urad za demokratične institucije in človekove pravice
REPUBLIKA SLOVENIJA
PREDČASNE VOLITVE V DRŽAVNI ZBOR 4. DECEMBRA 2011
Končno poročilo misije OVSE/ODIHR za ocenjevanje volitev
Varšava
7. februarja 2012

XIV. PRITOŽBE IN PRIZIVI

Reševanje sporov v zvezi z volitvami v prvi vrsti ureja volilna zakonodaja. Zakon o upravnem sporu je prav tako veljaven glede na Vrhovno sodišče, enako kot je Zakon o ustavnem sodišču veljaven glede slednjega sodišča. Poleg tega Zakon o evidenci volilne pravice ureja spore, ki se nanašajo na registracijo volivcev. Zakonodaja na splošno zagotavlja učinkovita in pravočasna pravna sredstva in zato obstaja javno zaupanje v sodne organe in v sodne postopke.

Zakon o volitvah določa, da je pritožbe glede nepravilnosti v postopku predlaganja kandidatov možno vložiti pri okrajnih volilnih komisijah. Kot drugo stopnjo zakon predvideva Vrhovno sodišče glede sodnega preverjanja odločitev volilnega okraja v zvezi z registracijo kandidata. Vendar pri tem ni jasno, ali je možno pritožbo vložiti na Vrhovno sodišče samo v zvezi z odločitvami volilnih komisij glede registracije kandidata ali tudi v zvezi z zakonitostjo katerihkoli odločitev, ki so jih sprejeli volilni organi, kot to podrobno določa Zakon o upravnem sporu. Poleg tega Zakon o upravnem sporu določa, da Vrhovno sodišče odloči o zakonitosti odločitev, ki so jih sprejeli volilni organi. V večini primerov so roki za odločitev pristojnega organa dovolj kratki (48 ur za vložitev pritožb ali prizivov) in so v skladu z najboljšo mednarodno prakso.

Ustavno pritožbo proti določeni odločitvi oblasti je možno vložiti na Ustavno sodišče potem, ko so bila izčrpana vsa druga pravna sredstva. V takšnih primerih je zakonski rok za vložitev pritožbe 60 dni, medtem ko Ustavno sodišče nima predpisanega roka, v katerem mora sprejeti svojo odločitev. Čeprav so misiji OVSE/ODIHR s sodišča sporočili, da se v praksi za spore, ki se nanašajo na volitve, uporabljajo 48-urni roki, se pri dolgih rokih utegne zgoditi, da so nekateri vložniki prikrajšani za svojo pravico do učinkovitega pravnega sredstva.

Pritožbe zaradi domnevnih nepravilnosti na določenem volilnem mestu ali okrajni volilni komisiji, vključno z volilnimi izidi, je potrebno vložiti pri volilnih komisijah volilnih okrajev. Zakon določa, da v primeru, »če Državna volilna komisija pri delu okrajne volilne komisije ugotovi nepravilnosti, ki bistveno vplivajo ali bi lahko vplivale na volilne izide, potem volilne izide v volilni enoti ugotovi sama.« Vendar zakon ne določa, ali Državna volilna komisija ugotavlja zakonitost odločitev okrajnih volilnih komisij *ex officio* ali na podlagi pritožbe oziroma priziva.

Volilna zakonodaja bi bilo možno izboljšati tako, da bi izrecno določala, ali ima Državna volilna komisija pristojnost, da na podlagi pritožb in/ali ex officio ugotavlja zakonitost odločitev okrajne volilne komisije, in kdo lahko vloži pritožbo. Prav tako bi lahko pojasnila, kakšne vrste nepravilnosti vplivajo na volilni izid.

Ustava pooblašča Državni zbor, da potrjuje parlamentarne mandate. To opravi mandatno-volilna komisija, ki se oblikuje na prvi seji novega Državnega zbora. Kandidati ali njihovi predstavniki imajo pravico, da na Komisijo vlagajo pritožbe glede odločitev volilnih komisij, ki bi lahko vplivale na potrditev poslančevega mandata. Komisija odloča o vseh takšnih pritožbah pred potrjevanjem mandatov. To lahko povzroči navzkrižje interesov, kar

lahko vpliva na nepristranskost Komisije in njene odločitve. Proti takšnim odločitvam Komisije je možno vložiti priziv na Ustavno sodišče.

Zato da bi se izognili dvoumnosti in negotovosti, vključno z morebitnim sporom o pristojnosti, bi bilo možno pravna določila prilagoditi tako, da bi uveljavili enoten in hierarhično jasen postopek za vse odločitve in dejanja volilnih komisij.